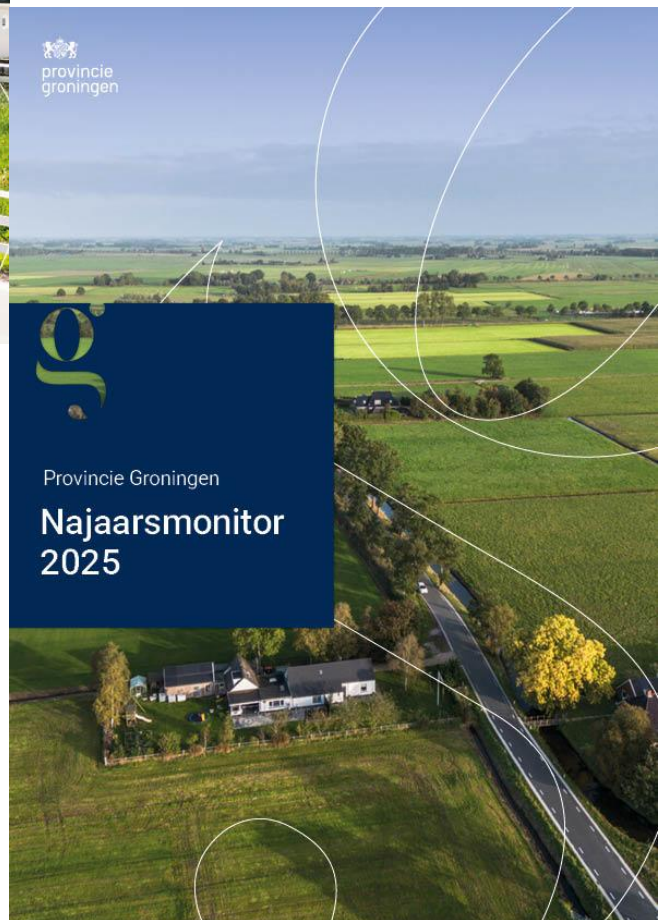

BEANTWOORDING STATENVRAGEN

Inhoudsopgave

Statenvragen per fractie

BBB.....	4
ChristenUnie	9
SP	18
D66.....	29
Partij voor de Dieren.....	40
Bijlage	47

Statenvragen per fractie

BBB

Vraag 1

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Pagina 187 – 37 Naam wijziging – Overheveling budget Beroepsvisserij van programma 3 Platteland en natuur naar Programma 5 Economie

Vraag: wat is de reden dat budget Beroepsvisserij wordt overgeheveld van programma 3 Platteland en natuur naar Programma 5 Economie, waarom passen de werkzaamheden beter bij economie, zoals in de toelichting wordt gesteld?

Antwoord

Het ondersteunen van de beroepsvisserij op zee is een nieuwe ambitie, waarvan het budget in eerste instantie was ondergebracht bij het programma Platteland en natuur. Vervolgens is verkend hoe deze ambitie kon worden ingevuld. En wel door te investeren in concrete Groningse projecten in verduurzaming en innovatie, die voortkomen uit het Visserij Ontwikkel Plan (VOP).

Vraag 2

Vraag over Begroting 2026

Pag. 94:

Internationale lobby en samenwerking, in de meerjarenraming wordt voor 2027-2029 beduidend minder gebudgetteerd.

Wat is de reden of verklaring hiervoor?

Antwoord

Een verlaging van het budget wordt met name veroorzaakt door de personeelskosten. Voor het jaar 2026 is de personeelsbegroting opgesteld op basis van de daadwerkelijke personele bezetting. De jaren 2027 tot en met 2029 zijn begroot op basis van de formatie. Zie ook paragraaf 3.2 Bedrijfsvoering overige aandachtspunten op bladzijde 167.

Daarnaast wordt het verschil veroorzaakt door het budget voor internationale samenwerking. Deze middelen (€ 125.000) zijn vanuit het Hoofdlijnenakkoord 2024-2027 (Veur Mekoar) bij de Begroting 2024 resp. de Perspectiefnota 2025 tot en met 2027 beschikbaar gesteld.

Vraag 3

Vraag over Begroting 2026

Pag. 95:

Internet-/breedbandinfrastructuur (Snel Internet):

Voor de kosten van inhuur van externe expertise voor een gedegen begeleiding van het project zijn geen middelen opgenomen in de Begroting 2026.

Wat is de reden of verklaring hiervoor?

Antwoord

In 2023 is eenmalig een budget van € 550.000 beschikbaar gesteld. Op moment van schrijven is daar nog €187.000 van over. Het budget dat dit jaar niet benodigd is willen we bij de jaarrekening overhevelen naar 2026.

Vraag 4

Vraag over Begroting 2026
<p>Pag. 260: Investerings in Fair Pay: Het voorstel is om aanvullende middelen structureel beschikbaar te stellen voor culturele instellingen. BBB stelt vast dat culturele instellingen al flink gesubsidieerd worden door onder andere de provincie. Daarnaast is er bij de Perspectiefnota 2026 een Transformatiebudget (Motie M331 Cultuurfonds op gelijke hoogte) vastgesteld. In hoeverre is het noodzakelijk dat deze aanvullende middelen structureel beschikbaar komen? Graag een toelichting en/of verklaring.</p>
Antwoord
<p>De provinciale investering met betrekking tot fair pay wordt momenteel gedekt uit incidentele middelen terwijl eerlijke betaling een structurele oplossing behoeft. Er wordt daarom voorgesteld de middelen voor fair pay vanaf 2029 structureel te maken wat verschraving van het aanbod voorkomt en er ruimte blijft voor een eerlijke beloning binnen de cultuursector. Wanneer deze middelen niet structureel beschikbaar worden gesteld blijft het telkens zoeken naar dekking met het gevaar dat dit niet gevonden wordt en culturele organisaties moeten bezuinigen met verschraving tot gevolg. Bovenstaande staat los van Transformatiebudget. Deze middelen zijn juist incidenteel van aard en bedoelt om een eenmalige impuls te geven aan het toekomstbestendig maken van culturele organisaties.</p>

Vraag 5

Vraag over Begroting 2026
<p>Pag. 261: Extra investering cultuurbudget: Naast de subsidieregeling Amateurkunst, Cultuurparticipatie en Erfgoed en subsidieregeling Vernieuwing vaste presentaties Erfgoed (pagina 262) wordt voorgesteld een extra investering cultuurbudget te doen vanaf 2028. Zit hier niet een dubbeling in? Graag een toelichting en/of verklaring.</p>
Antwoord
<p>Er zit geen dubbeling in. Binnen het beschikbare cultuurbudget 2025-2028 is, in vergelijking met de periode 2021-2024, een groter deel van de middelen toegewezen aan instellingen. Dit was noodzakelijk om - gezien de stijgende aangevraagde bedragen - toekenningen op een passend niveau te kunnen blijven doen en verschraving van het culturele aanbod te voorkomen. Daarmee is het budget voor regelingen en instrumenten ter uitvoering van bestaand strategisch beleid beperkter geworden. Bij de Perspectiefnota 2025 is voor 2025 aanvullend € 0,3 miljoen beschikbaar gesteld om de andere instrumenten zoals subsidieregeling en de cultuurprijzen op peil te houden. Dit betreft echter incidentele middelen waarvan voortzetting na 2028 onzeker is. Met de genoemde separate investering in de regelingen voor amateurkunst en erfgoed kunnen we deze instrumenten behouden en op hetzelfde niveau voortzetten in 2026 tot en met 2028. Deze extra investering van € 300.000 per jaar in het cultuurbudget gaat pas in vanaf het jaar 2028; voorstel is deze (in tegenstelling tot de investering in de twee genoemde regelingen) structureel beschikbaar te stellen zodat ook na de beleidsperiode 2025-2028 geen terugval ontstaat en verschraving van het aanbod niet aan de orde is.</p>

Vraag 6

Vraag over Begroting 2026
<p>Pag 270: Bedrijfsvoering: structurele dekking tekorten NS/leasefietsen/WW Om medewerkers blijvend te faciliteren in duurzaam en aantrekkelijk vervoer is structurele dekking noodzakelijk voor de tekorten op NS-abonnementen en leasefietsen. Het voorgestelde bedrag is flink hoog, BBB kan zich voorstellen dat dit op alternatieve wijzen opgelost zou kunnen worden. Is er nagedacht over alternatieve oplossingen en zo niet, waarom niet? Zo ja, waarom is hier niet voor gekozen?</p>

Antwoord

Het voorgestelde bedrag bestaat voor een groot deel uit de aanvulling van het budget voor de personele voorziening van de WW en daarnaast uit de noodzakelijke structurele dekking voor de tekorten op NS-abonnementen en leasefietsen. Om te kunnen voldoen aan de CO2-Prestatieladder (zie beleidsdoel Duurzaamheid, programma Milieu en energie), faciliteren we onze medewerkers in duurzaam en aantrekkelijk vervoer. Naast het stimuleren van OV en fietsgebruik, bekijken we ook de mogelijkheden om niet te reizen, door bijvoorbeeld online te vergaderen, met elektrische auto's reizen en zijn we bezig met het opstellen van een roadmap naar zero-emissie voor zakelijk reizen.

Vraag 7

Vraag over Begroting 2026

Pag 7:

Ook werken we aan de Groninger uitvoering van de landelijke Agenda Natuurinclusief.

We zetten in op het versterken van de 70% niet beschermde natuur, dat wil zeggen: de natuur in onze woonwerk- en leefomgeving. We laten natuur bijdragen aan de maatschappelijke opgaven. Dit doen we door, waar mogelijk, natuur een integraal onderdeel te laten zijn van sociale, culturele en economische ontwikkelingen in de provincie. Om dit te realiseren zetten we zowel binnen als buiten het provinciehuis in op natuurinclusiviteit.

Er wordt gerefereerd aan: "Agenda Natuurinclusief 2.0" wat 2 jaar terug is opgeleverd, welke beleid(stukken) en bij behorende financiering liggen hieronder?

Antwoord

Beleidsmatig aanknopingspunt is de appreciatie van het IPO op de Agenda Natuurinclusief 2.0, waarin de provincies hebben aangegeven dat iedere provincie zich zal inzetten voor de uitwerking van de Agenda Natuurinclusief. In Groningen doen we dat vooral via het faciliteren van een netwerk van de vertegenwoordigers van de domeinen van de Agenda Natuurinclusief en proberen we werk met werk te maken. Een voorbeeld hiervan het aanbrenge van vleermuiskasten bij bijvoorbeeld nieuwbouw, Dit kan worden in de lopende financiering van een nieuwbouwprojecten. Daarom is er op dit moment geen specifieke financiering noodzakelijk voor de Agenda Natuurinclusief in Groningen.

Vraag 8

Vraag over Begroting 2026

Pag 227:

G. Voorbereiding bouw kerncentrales -473.000

Waar wordt dit bedrag voor gebruikt?

Antwoord

Het bedrag is bestemd voor het dekken van de reeds gemaakte en nog te maken kosten, aangezien het ministerie van KGG ervoor heeft gekozen om de Eemshaven te betrekken in de ruimtelijke procedure en afweging. Deze kosten hebben betrekking op inzet op het gebied van onder andere ruimtelijke ordening, juridische ondersteuning en noodzakelijke inhuur van expertise. Daarnaast willen we investeren in kennisontwikkeling binnen onze organisatie op het gebied van kerncentrales en kernenergie.

Vraag 9

Vraag over Begroting 2026

Pag 229:

Voor 2026 is een uitbreiding van het ANLb van € 83 miljoen voorzien. De middelen zijn gereserveerd op de begroting van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en worden beoogd in het voorjaar van 2026 te worden overgeheveld naar het Provinciefonds.

Kunt u aangeven hoeveel middelen daarvan naar Groningen komt?

Antwoord

De verwachting is dat ca. 5 miljoen beschikbaar komt voor het jaar 2026 voor Groningen.

Vraag 10

Vraag over Statenvoorstel

Pag 8:

Uit deze doorkijk blijkt dat voor de periode 2025-2029 sprake is van een sluitend financieel perspectief en de begroting voor deze periode derhalve reëel en structureel in evenwicht is. Vanaf 2030 ontstaat in deze doorkijk een tekort van ca. € 20 miljoen per jaar, dat stapsgewijs naar de toekomst oploopt.

Het tekort loopt per jaar (vanaf 2030 in 5 jaar tijd) op van 20 tot 30 miljoen, hoe wilt u dit tekort gaan voorkomen?

Antwoord

De ontwikkeling van het financieel perspectief is omgeven met onzekerheden. We hebben voor het eerst een doorkijk voor een periode van 10 jaar opgenomen in de begroting. De doorkijk is gebaseerd op aannames met de wetenschap van nu, deze kunnen anders uitpakken in de tijd.

We verwachten dat er mogelijkheden zijn om de in de doorkijk opgenomen tekorten in de toekomst weg te werken. Te denken valt bijvoorbeeld aan de toekomstige ontwikkeling van het nog vast te stellen nieuwe verdeelmodel van het Provinciefonds. Deze verwachte extra opbrengsten (boven op de verwerkte opbrengsten uit de tussenstap) zijn nog niet verwerkt in de huidige doorkijk.

Daarnaast zijn er nog andere knoppen waaraan gedraaid kan worden, zoals bijvoorbeeld bezuinigen. Mocht de noodzaak daartoe bestaan, dan zullen we daarin uiteraard een zorgvuldig proces doorlopen, rekening houdende met de daarvoor geldende wettelijke en redelijke termijnen. We zullen uw Staten daarin actief betrekken en met uw Staten de goede discussie voeren.

We actualiseren de doorkijk tweemaal per jaar, zodat we tijdig kunnen bijsturen.

Vraag 11

Vraag over Statenvoorstel

Investeringskrediet Toekomst Landelijk Gebied (TLG) Groningen:

Voorstel: looptijd verlengen tot en met 2030

"Op 14 december 2022 hebben uw Staten ingestemd met het investeringskrediet van € 100 miljoen t.b.v. het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Op 8 november 2023 hebben uw Staten ingestemd om de looptijd te verlengen tot 1 januari 2026 (Besluit PS 38/2023). Doel van het investeringskrediet is het anticiperen op de opgaven voor de toekomst landelijk gebied en het opbouwen van een strategische grondvoorraad in de gebieden met een complexe opgave.

Op 25 februari 2025 hebben uw Staten ingestemd met het "Gebiedsplan Toekomst Landelijk Gebied Groningen" (besluit PS 01/2025). Dit gebiedsplan geeft een doorkijk van de doelen en opgaven in de verschillende deelgebieden met een doorkijk tot 2050.

Er zijn nog steeds ondernemingen die hun bedrijf te koop aan bieden en die van belang en noodzakelijk zijn voor de gebiedsprocessen om op vrijwillige basis onze doelen te kunnen realiseren. Het voorstel is daarom het de looptijd van het investeringskrediet voor de TLG in ieder geval te verlengen tot en met 2030."

Het NPLG is ingetrokken (inclusief het budget) door de huidige regering, hoe veel is er van de 100 miljoen al uitgegeven, en is er zicht op dat dit geld als nog uit den Haag terug komt?

Antwoord

We hebben geld geïnvesteerd in de aankoop van courante gronden. Van het investeringskrediet TLG van € 100 miljoen is nu € 41,1 miljoen besteed (zie ook tabel overzicht investeringskredieten op pagina 180 van de begroting).

We kunnen deze gronden pas inzetten als er middelen beschikbaar komen voor de realisatie van TLG-doelen. Op dit moment heeft het Rijk nog geen middelen beschikbaar gesteld, de verwachting is dat het nieuwe kabinet hier meer duidelijkheid over geeft. Mochten er geen middelen beschikbaar komen, dan kunnen de courante gronden in principe weer in de markt gezet worden.

Vraag 12

Vraag over Statenvoorstel
<p>Beoordeling financiële positie subsidierelaties: "Jaarlijks informeren wij uw Staten bij de begroting over de ontwikkeling van de financiële positie van subsidierelaties. Daarbij wordt op hoofdlijnen ingegaan op de resultaten van de beoordeling van de financiële positie van de structureel gesubsidieerde instellingen. Deze toelichting is opgenomen in bijlage 2 van de Begroting 2026.</p> <p>Daarnaast werken wij aan een overzicht van alle provinciale subsidieregelingen conform onze toezegging aan uw Staten in de commissievergadering over de Jaarstukken 2024. De totale registratie van alle subsidies binnen de provincie is echter divers in onze organisatie belegd, waardoor we nog geen adequaat overzicht van alle regelingen kunnen verstrekken. Er worden verbeteringen doorgevoerd in de functionaliteiten en de datakwaliteit van het subsidieregister en ook in het proces zodat ook alle verstrekte subsidies in de systemen terecht komen. Daarna komen wij bij u terug op de gedane toezegging."</p> <p>Kunt u aangeven op welk termijn u wel een overzicht kunt leveren van alle verleende subsidies?</p>
Antwoord
<p>Er is een werkend subsidieregister dat voor alle verstrekte subsidies informatie geeft over de regeling, het project, de ontvanger en de bedragen. In de loop van 2025 worden nog enkele verbeteringen doorgevoerd in de functionaliteiten en de datakwaliteit van het subsidieregister. Als deze verbeteringen zijn doorgevoerd zou het register begin 2026 openbaar kunnen worden gemaakt.</p>

Vraag 13

Vraag over Begroting 2026
<p>Uit Mit Mekoar: De Kaderrichtlijn Water (KRW) is opgesteld om de waterkwaliteit in Europa te verbeteren. In deze richtlijn staan afspraken die ervoor moeten zorgen dat uiterlijk in 2027 het water in alle Europese landen voldoende schoon en gezond is. De uitdaging is om deze doelstellingen te behalen met een realistische blik, gezond verstand en betrouwbare metingen, bijvoorbeeld door goed in kaart te brengen waar riool overstorten aanwezig zijn en voor hoeveel vervuiling deze zorgen.</p> <p>Is voor dit onderzoek budget beschikbaar gesteld? Hoe ver is het onderzoek naar riool overstorten? En wanneer kunnen we de uitkomst verwachten?</p>
Antwoord
<p>Samen met gemeenten en de waterschappen brengen we de riooloverstorten in kaart die een significante invloed hebben op de KRW-doelen ('problematische overstorten'). Voor dit onderzoek hebben we de kennis in huis en hebben we tot nu toe geen extra financiering nodig. Als we de problematische overstorten in beeld hebben, is het aan gemeenten om deze te repareren, dan wel te saneren. We weten van een waterschap dat zij hier cofinanciering tegenoverstellen. Wellicht kan de provincie ook bevraagd worden voor cofinanciering. We verwachten begin 2026 de problematische overstorten in beeld te hebben.</p>

ChristenUnie

Vraag 1

Vraag over Statenvoorstel
Blz. 7. Er wordt gesproken over de uitvoeringsagenda van het hoofdlijnenakkoord 'Mit Mekoar'. Kunt u ons die uitvoeringsagenda toesturen?
Antwoord
Er is geen separaat document 'Uitvoeringsagenda van het hoofdlijnenakkoord', wij kunnen u deze daarom niet toesturen. In het doorlopen proces is een analyse gemaakt van de ambities uit het hoofdlijnenakkoord en in hoeverre er additionele investeringen nodig zijn om deze ambities waar te kunnen maken. De extra benodigde middelen en extra personeel zijn voor een deel in de Perspectiefnota 2026 opgenomen en voor een deel als voorstel opgenomen bij deze begroting in categorie 4, zoals toegelicht bij de Voorstellen Begroting 2026 (paragraaf 2.3 van de Financiële begroting).

Vraag 2

Vraag over Statenvoorstel
Blz. 11. Er is nog steeds geen overzicht van alle provinciale subsidieregelingen. Op welke termijn mogen Provinciale Staten daar duidelijkheid over verwachten?
Antwoord
Er is een werkend subsidieregister dat voor alle verstrekte subsidies informatie geeft over de regeling, het project, de ontvanger en de bedragen. In de loop van 2025 worden nog enkele verbeteringen doorgevoerd in de functionaliteiten en de datakwaliteit van het subsidieregister. Als deze verbeteringen zijn doorgevoerd zou het register begin 2026 openbaar kunnen worden gemaakt.

Vraag 3

Vraag over Najaarsmonitor 2025
Blz. 9. Uitvoering subsidieregeling ruimtelijke kwaliteit, waarom loopt deze nog niet zo goed? De aanvragen liggen onder het verwachte aantal en er is ook een aanvraag geweigerd. Waar ligt het probleem?
Antwoord
Aanvragers hebben vaak extra tijd nodig om proces en kosten goed inzichtelijk te krijgen. Daarna kunnen ze de aanvraag met bijbehorende offerte in gang zetten. Twee aanvragen zijn vastgesteld en er zijn nu in oktober twee aanvragen bijgekomen, waardoor de subsidiepot nu waarschijnlijk volledig zal worden benut.

Vraag 4

Vraag over Najaarsmonitor 2025
Blz. 14. Uitwerking van Water en Bodem sturend op hoofdlijnen geland in concept Omgevingsvisie. Is dat voldoende voor de toekomst, gezien ook uitkomst NRK-rapport Watersnoden. Zo nee, waar moet vooral een tandje bij?

Antwoord

De hoofdlijnen van het principe Water en Bodem Sturend zijn goed in de concept ontwerp-Omgevingsvisie opgenomen. De ontwerp-Omgevingsvisie beschrijft de richtinggevende keuzes en ambitie voor de provincie. In de uitwerking van de Omgevingsvisie in beleidsprogramma's zoals onder andere voor wonen, landbouw, natuur, erfgoed, mobiliteit etc., zal het principe van Water en Bodem Sturend nader geconcretiseerd moeten worden. De uitwerking van Water en Bodem Sturend in programma's geeft invulling aan de aanbevelingen van het NRK-rapport Water(s)noden en is daarmee voldoende voor de toekomst.

Vraag 5

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Blz. 16.

Vanwaar de vertraging op het gebied van de uitvoering Veenweide programma?

Antwoord

Het opstarten van pilots en het verder uitwerken van ontwerpfasen naar plan- en uitvoeringsfase heeft geen vertraging opgelopen. In het transitiefonds was € 25 miljard beschikbaar om provincies te ondersteunen bij projecten zoals de Regionale Veenweidestrategie. Het Rijk heeft het transitiefonds geschrapt. Door het ontbreken van rijksmiddelen is de beoogde grootschalige uitrol zoals verwoord in de regionale veenweidestrategie op dit moment niet mogelijk. Binnen de mogelijkheden die er zijn initiëren we projecten en gebiedsprocessen die bijdragen aan de doelstellingen.

Vraag 6

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Blz. 55.

Wanneer wordt het onderzoek afgerond nav Ameruitspraak?

We zouden graag een concretere inschatting willen van de benodigde tijd.

Antwoord

Het onderzoek is afgerond. Uit de Amer-uitspraak volgt dat inzet van dergelijke technische maatregelen leidt tot natuurvergunningplicht. Omdat het op dit moment juridisch niet mogelijk is vergunningen te verlenen voor deze maatregelen kunnen we de regeling niet openstellen.

Vraag 7

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Blz. 56.

Het aantal vogelgriepslachtoffers mist in de tekst.

Welk aantal moet dit zijn?

Antwoord

Dit seizoen zijn er weinig dode kuikens en adulte meeuwen en sterns op Stern gevonden (van de gevonden dode kokmeeuwen en sterns van eiland Stern hadden maar twee kokmeeuwen vogelgriep).

Vraag 8

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Blz. 191.

Wijzigingsvoorstel 45:

Waarom is de geplande uitbreiding met 2 fte voor de ontwerpers pool Atelier ruimtelijke kwaliteit en landschap niet ingevuld?

En waarom zou tijdelijke inhuur wel lukken? (Heeft verder geen effect op budget, neutrale wijziging, maar benieuwd naar de reden, aangezien aandacht voor behoud kwaliteit landschap wel belangrijk is).

Antwoord

Tijdelijke inhuur is een betere constructie vanwege minder personele risico's voor de provincie als werkgever. Het betreft dus een administratieve wijziging. Op basis van de behoefteeraming worden twee ontwerpers (2 fte) voor de pool geworven. Hier ligt een samenwerkingsovereenkomst aan ten grondslag voor de inzet bij de gemeenten.

Vraag 9

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Blz. 192. De begrote middelen voor de motie Ontbijttassen worden naar 2026 overgeheveld. In het leefbaarheidsprogramma dat we in april bespraken stond dat uitvoering van de motie voortvarend werd opgepakt. Waarom worden de volledige middelen van doorgeschoven naar 2026 en hoe wordt uitvoering gegeven aan deze in 2023 aangenomen motie?

Antwoord

In juni 2024 was er landelijk politieke discussie over structurele financiering van het programma Schoolmaaltijden. Een motie om het programma permanent te maken werd verworpen. Hierdoor was het onduidelijk of scholen konden blijven rekenen op ondersteuning via gratis schoolmaaltijden of boodschappenkaarten voor thuis. De regeling werd vervolgens geschrapt, maar kwam later toch terug in de rijksbegroting en zelfs structureel. De periode van onduidelijkheid heeft gezorgd voor vertraging in de uitvoering van de motie Ontbijttassen waardoor de middelen nog niet benut zijn. De motie is inmiddels voortvarend opgepakt, samen met de Groninger gemeenten, het Rode Kruis en het Jeugdfonds. In de door ons georganiseerde bijeenkomsten worden goede voorbeelden gedeeld (onder andere door de gemeente Midden-Groningen en scholen) en delen wij informatie over de verschillende mogelijkheden qua aanpak. We inventariseren de concrete vraagpunten, zodat we de middelen behorende bij de motie in 2026 gericht kunnen inzetten voor ondersteuning bij het optimaal benutten van de rijksregeling.

Vraag 10

Vraag over Begroting 2026

Blz. 20.
Er wordt gesproken over regie op ondergrondse infrastructuur.
Wat is de insteek en achtergrond van deze verkenning en regie aanpak?

Antwoord

In de provincie lopen meerdere (grote) initiatieven waarbij kabels en leidingen in de ondergrond een belangrijke rol spelen en waar de ruimte in de ondergrond schaars is (zoals bijv. in het Eemshavengebied). Op sommige plekken komen deze kabels en leidingen samen met gebiedsontwikkelingen en/of andere ontwikkelingen waarbij de provincie mogelijk een rol speelt. Het is belangrijk dat alle betrokken partijen ontwikkelingen, kansen en knelpunten die een relatie hebben met kabels en leidingen met elkaar bespreken. Vanuit het oogpunt van bundeling en zuinig ruimtegebruik willen we verkennen op welke wijze meer regie kan worden gevoerd op de realisatie van kabels en leidingen in de ondergrond. Hoe dit vorm moet krijgen, wordt verder onderzocht.

Vraag 11

Vraag over Begroting 2026

Blz. 26.
Duurzaam gebruik grondwater: waarom staan de maatregelen niet allemaal onder prioriteit ipv regulier? Ook gezien de uitkomsten van het NRK-rapport Watersnoden?

Antwoord

Wij hebben de volgende leidraad gehanteerd voor het onderscheid tussen prioriteiten en reguliere prestaties: Prestaties die horen bij de voorstellen die in de Perspectiefnota 2026 en in deze begroting zijn opgenomen (in hoofdstuk 2.3 Voorstellen Begroting 2026 van de Financiële begroting) zijn als prioriteit aangemerkt. Overige prestaties zijn als regulier opgenomen.

Vraag 12

Vraag over Begroting 2026
Blz. 49: het college maakt structureel €200.000 vrij voor de bestrijding van exoten. Wanneer kunnen wij een uitwerking verwachten voor deze bestrijding en de onderbouwing van het bedrag? Op welke manier kunnen deze middelen worden ingezet om exoten te bestrijden bij projecten die door of voor de provincie worden uitgevoerd?
Antwoord
Op 15 april 2025 hebben wij een informerende brief aan uw Staten gestuurd met het plan van aanpak invasieve exoten 2025-2030 (K12383, documentnummer: 2025-050969). In het plan van aanpak is een begroting opgenomen en toegelicht welke activiteiten de komende jaren worden opgepakt.

Vraag 13

Vraag over Begroting 2026
Blz. 51. Op de toezeggingenlijst van 15 oktober staat dat in 2026 voor 40 hectare bos ontwikkeld kan worden. Op pagina 51 staat dat 15-20 ha kan worden gerealiseerd en op pagina 251 staat dat met €1 miljoen 10-13 ha per jaar kan worden gerealiseerd. Hoe kan het verschil worden verklaard tussen de in de begroting genoemde orde grootte van 10-20 ha en de in de toezeggingenlijst genoemde 40ha? En hoe verhoudt die 40ha zich tot de door de Staten vastgestelde ambitie van 75 ha per jaar?
Antwoord
Met een budget van € 1 miljoen per jaar is het mogelijk gemiddeld ca. 10-13 hectare (ha) per jaar te realiseren (mede afhankelijk van locatie en grondprijzen). De realisatie van bos kent een doorlooptijd van enkele jaren. Op basis van de meest actuele prognose van Prolander is de verwachting dat we in 2025 meer ha gereed kunnen melden, namelijk 40 ha. In het transitiefonds van het Rijk waren middelen voorzien voor de aanleg van bossen. Het transitiefonds is komen te vervallen, hierdoor is de ambitie inmiddels fors ten opzichte van de beschikbare middelen. Wel proberen we koppelingen te maken met programma's zoals Nationaal Programma Groningen, waarin ideeën zijn opgenomen voor de aanleg van bos en houtachtige structuren.

Vraag 14

Vraag over Begroting 2026
Blz. 51. Op de toezeggingenlijst van 15 oktober wordt naast de begrote €1 miljoen en overgeboekte €235.000 gesproken over het voornemen om via subsidies '0.5 miljoen weg te zetten voor het programma Bos en Hout'. Wat wordt hier mee bedoeld en waar wordt dit uit gefinancierd? Is dit voornemen onderdeel van de voorstellen in deze begroting?
Antwoord
In 2026 zijn we voornemens een subsidieplafond van € 0,5 miljoen te gaan publiceren voor de subsidieregeling Bos en Hout. Initiatiefnemers kunnen op basis van deze regeling subsidies aanvragen voor de aanleg van bos en houtachtige structuren. Dit wordt gefinancierd vanuit de beschikbare middelen voor Bos en Hout in 2026, zijnde € 1 miljoen. (Zie ook antwoord op vraag 10 Partij voor de Dieren).

Vraag 15

Vraag over Begroting 2026
Blz. 63. Waarom ontbreekt het in het hoofdstuk mobiliteit aan streefwaarden voor 2026? Is het niet vreemd om budget aan de Staten te vragen zonder doelen die nagestreefd worden? Kan alsnog voorzien worden in de streefwaarden?
Antwoord
De streefwaarden die er staan komen overeen met de streefwaarden uit het Programma Mobiliteit dat door Provinciale Staten is vastgesteld. Er is daarbij bewust gekozen voor streefwaarden per vijf jaar, omdat mobiliteit vaak programma's en projecten kent met een lange doorlooptijd. Het is dus niet mogelijk om per jaar streefwaarden op te nemen. Uiteraard lopen de werkzaamheden voor de programma's en projecten door om deze vijfjaarlijkse streefwaarden te bereiken.

Vraag 16

Vraag over Begroting 2026
Blz. 63. Het aantal buspassagiers in 2024 is hoger dan het aantal buspassagiers in 2019. Hoe verhoudt het aantal reizigerskilometers in de bus van 2024 zich tot de busreizigerskilometers van 2019?
Antwoord
In het Jaarverslag 2019 meldt OV-bureau Groningen-Drenthe 295,4 miljoen reizigerskilometers over 2019 en in het Jaarverslag 2024 262,6 miljoen reizigerskilometers over 2024.

Vraag 17

Vraag over Begroting 2026
Blz. 65. De aanvullende bijdrage voor de buslijnen 45, 139 en 637 loopt af in 2026. Worden deze lijnen na de zomer van 2026 weer opgenomen in de reguliere dienstregeling? Rijden de bussen op deze buslijnen nog na de zomer van 2026?
Antwoord
De dienstregeling van na de zomer 2026 - inclusief deze lijnen - zal naar verwachting in december vrijgegeven voor inspraak. In het dagelijks bestuur van OV-bureau Groningen Drenthe is door de provincie Groningen aangegeven de dekking in deze gebieden belangrijk te vinden. Er wordt gestreefd deze lijnen in de dienstregeling te behouden. De besluitvorming is uiteindelijk een afweging in het dagelijks bestuur op basis van de inspraak (door onder andere uw Staten), een deskundige analyse van de vervoerskundige ontwikkelingen en de beschikbare middelen. De besluitvorming in het dagelijks bestuur over de nieuwe dienstregeling staat gepland voor januari 2026. N.B. Anders dan in 'gebruikelijke' jaren gaat de dienstregeling net als in zomer 2025 in 2026 ook in de zomer in. Dit maakt dat wij uw Staten nog niet eerder de 'Ontwerp Hoofdlijnen Dienstregeling 2026' hebben toegestuurd.

Vraag 18

Vraag over Begroting 2026
Blz. 65. Rijden de bussen op de buslijnen 35, 36, 41, 817, 107, 119 en 72 ook nog na de zomer van 2026? Blijven alle OV-verbindingen op het platteland in 2026 rijden?
Antwoord
Zie hiervoor de beantwoording bij vraag 17 van ChristenUnie.

Vraag 19

Vraag over Begroting 2026
Blz. 78. De begrote lasten voor publieke mobiliteit nemen de komende jaren af. Wat is hier de oorzaak van?
Antwoord
De oorzaak daarvan ligt in de grote spoorse projecten die aflopen, het gaat om Spoorzone en om Wunderline. Deze lasten vallen onder het beleidsdoel Publieke Mobiliteit. De reguliere lasten voor Publieke Mobiliteit nemen echter wel toe. In het bestedingsplan mobiliteit is te zien dat de lasten toenemen van € 88 miljoen in 2026 naar € 91 miljoen in 2027.

Vraag 20

Vraag over Begroting 2026
Blz. 79 en blz. 303. Met welke ontwikkeling van de exploitatiebijdrage voor het treinvervoer de komende jaren is in de meerjarenraming rekening gehouden?
Antwoord
In de meerjarenraming is rekening gehouden met de indexeringsafspraken zoals die voortvloeien uit de concessie die aan Arriva is gegund. Daarbij wordt er rekening gehouden met de doorkoppeling hoofdstation naar Europapark en met de Wunderline en de bijbehorende businesscase.

Vraag 21

Vraag over Begroting 2026
Blz. 79 en blz. 303. Met welke ontwikkeling van de exploitatiebijdrage aan het OV-bureau Groningen-Drenthe de komende jaren is in de meerjarenraming rekening gehouden? Wordt er rekening gehouden met een hogere bijdrage vanaf 2027 aan het OV-bureau vanwege de korting op de SOV-vergoeding? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?
Antwoord
De deelnemersbijdrage aan OV-bureau Groningen-Drenthe wordt jaarlijks geïndexeerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de indexeringsafspraken zoals die voortvloeien uit de Gemeenschappelijke Regeling OV-bureau Groningen-Drenthe. Het OV-bureau wordt vooralsnog niet door ons gecompenseerd voor de korting op de SOV-vergoeding. Wij vinden dat een taak van het Rijk. In uw Staten is, voor de zomer, de motie 'Kort niet op vergoeding studentenreisproduct' aangenomen, waarin het college wordt opgeroepen een krachtig signaal af te geven aan Kabinet en Tweede Kamer om de voorgenomen bezuinigingen op het openbaar vervoer ongedaan te maken. Verder is er, ook voor de zomer, de motie lid De Hoop c.s. aangenomen in de Tweede Kamer die de regering verzoekt af te zien van de voorgenomen bezuiniging op het regionale OV. Helaas is deze laatste motie bij Prinsjesdag niet tot uitvoering gebracht. De lobby richt zich nu op het nieuwe regeerakkoord. Mocht ook hier onverhoopt de bezuiniging op de SOV-vergoeding niet worden teruggedraaid, zal het dagelijks bestuur van OV-bureau Groningen-Drenthe zich hierop beraden.

Vraag 22

Vraag over Begroting 2026
Blz. 100: Er wordt rekening gehouden met een provinciale bijdrage aan sportcentrum Karding met een afschrijvingslast van €500.000 per jaar vanaf 2032. Is dit bedrag al opgenomen in het langjarig perspectief?

Antwoord

Ja, vanaf 2032 is een bedrag van € 500.000 opgenomen in het langjarig perspectief.

Vraag 23

Vraag over Begroting 2026

Blz. 100.

Hoe staat het met de plannen voor het beleid voor bovenlokale sportvoorzieningen?

Antwoord

Voor bovenlokale sportvoorzieningen maken wij een afwegingskader. Dit kader is voorzien van criteria die wij als beleidsinstrument inzetten bij verzoeken van medeoverheden om provinciale financiële bijdragen voor bovenlokale sportvoorzieningen. De resultaten van de sessie met uw Staten over bovenlokale sportvoorzieningen (d.d. 26 maart 2025) gebruiken wij hierbij als belangrijke input. Wij trachten het afwegingskader in de aanloop naar of tegelijkertijd met uw besluitvorming over een eventuele financiële bijdrage aan de ijsvoorzieningen Kardinge aan u te presenteren. Er wordt door ons nog een besluit genomen over het tijdstip c.q. de planning waarop wij het Statenvoorstel ter besluitvorming aan uw Staten zullen voorleggen.

Vraag 24

Vraag over Begroting 2026

Blz. 106.

Op 25 juli 2025 is de subsidieregeling onderhoud karakteristieke panden per direct ingetrokken vanwege het behalen van het subsidieplafond.

Wat was het subsidieplafond in 2025 en welk bedrag wordt voor deze subsidie begroot voor 2026?

Wordt daarbij rekening gehouden met een grotere toestroom vanwege het intrekken in 2025?

Hoe wordt voorkomen dat de regeling in 2026 ook onverwachts moet worden stopgezet?

Antwoord

Voor 2025 was een plafond vastgesteld van € 4,55 miljoen.

Om te voorkomen dat we met de sluiting een groot deel van de reeds ingediende aanvragen niet konden verlenen hebben we het plafond eenmalig opgehoogd met € 1,82 miljoen.

Het totale budget voor 2025 is hiermee uitgekomen op € 6,37 miljoen.

Voor 2026 is een plafond van € 4,55 miljoen opgenomen in de meerjarenplanning. Er wordt onderzocht hoe het bedrag opgehoogd kan worden aangezien er een grote toestroom verwacht wordt.

Er wordt gewerkt aan een aanscherping van de regeling, de systemen en voldoende bezetting om een herhaling van afgelopen zomer te voorkomen.

Het bereiken van het subsidieplafond is overigens altijd reden om een subsidieregeling te sluiten. Dat kan bij de SOK in 2026 ook gebeuren.

Vraag 25

Vraag over Begroting 2026

Blz. 113.

Wanneer worden de evaluatie resultaten van de pilot Overschild verwacht?

Worden we daar ook van op de hoogte gebracht?

Antwoord

De versterking in Overschild duurt langer. Veel karakteristieke panden bevinden zich nog in de planvormingsfase waardoor inhoudelijk evalueren van de subsidieregeling nu niet zinvol is. De regeling loopt tot eind dit jaar. Daarom verkennen we met de NCG, het NPG en de gemeente Midden-Groningen of we de subsidieregeling voor karakteristieke panden in Overschild kunnen verlengen met de looptijd van de versterking van karakteristieke panden in het dorp.

Voortzetting van deze regeling zal in de stuurgroep Erfgoedprogramma worden besproken en door ons worden vastgesteld.

Vraag 26

Vraag over Begroting 2026

Blz. 130.

De personele apparaatskosten lopen in de meerjarenraming de komende jaren af. Waar is deze verwachte daling op gebaseerd?

Antwoord

De personeelsbegroting voor het jaar 2026 is opgesteld op basis van de daadwerkelijke personele bezetting. De jaren 2027 tot en met 2029 zijn begroot op basis van de formatie. Voor deze jaren is een inschatting van de benodigde bezetting onzeker, en hetzelfde geldt voor de beschikbare middelen die ter dekking kunnen worden ingezet. Hierbij gaat het voornamelijk om extra taken van het Rijk en de omvang van de specifieke uitkeringen (SPUK) die de provincie daarvoor ontvangt. Veel van deze tijdelijke dekkingsbronnen lopen de komende jaren af, dus daarmee ook de tijdelijke bezetting die op deze tijdelijke gelden worden ingezet.

Vraag 27

Vraag over Begroting 2026

Blz. 224.

De stelpost nieuw beleid wordt ingezet voor de ambities van het huidige hoofdlijnenakkoord. Hoeveel wordt er gespaard voor de ambities van een nieuw college na de komende provinciale verkiezingen?

Antwoord

Als onderdeel van de voorstellen in de Begroting 2026 zijn diverse ambities uit het huidige hoofdlijnenakkoord structureel in de meerjarenbegroting opgenomen. Daarvoor is in de Begroting 2026 de beschikbare stelpost voor continueren nieuw beleid ter dekking van deze structurele ambities ingezet. Er wordt niet meer gespaard voor ambities van een nieuw college na de komende verkiezingen.

Vraag 28

Vraag over Begroting 2026

Blz. 230.

Waarom worden de middelen a €470.000 besteed (concreet) die worden ontvangen van het ministerie van Klimaat en Groene Groei vanwege de voorbereiding van de bouw van kerncentrales?

Antwoord

Het bedrag is bestemd voor het dekken van de reeds gemaakte en nog te maken kosten, aangezien het ministerie van KGG ervoor heeft gekozen om de Eemshaven te betrekken in de ruimtelijke procedure en afweging. Deze kosten hebben betrekking op inzet op het gebied van onder andere ruimtelijke ordening, juridische ondersteuning en noodzakelijke inhuur van expertise. Daarnaast willen we investeren in kennisontwikkeling binnen onze organisatie op het gebied van kerncentrales en kernenergie.

Vraag 29

Vraag over Begroting 2026

Blz. 266.

Gesteld wordt dat de ondersteuning van het bevrijdingsfestival structureel nodig is.

Waar is dit op gebaseerd?

Wat zijn de kosten per bezoeker van het Groningse bevrijdingsfestival en hoeveel is dat bij andere bevrijdingsfestivals?

Welke bijdragen doen andere provincies aan het bevrijdingsfestival in hun provincie?

Antwoord

Het Bevrijdingsfestival is een jaarlijks terugkerende en daarmee langlopende zaak. Omdat Stichting Vier 5 mei al meerdere jaren een provinciale subsidie heeft ontvangen, is hiermee sprake van een structurele subsidierelatie. Daarbij is het organiseren van een gratis Bevrijdingsfestival niet mogelijk zonder (structurele) steun van overheden. Een structurele subsidie is noodzakelijk om een gratis Bevrijdingsfestival te waarborgen. Dit is tevens in navolging op de aangenomen motie [M434. Vrijheid is voor iedereen](#) waarbij het college is verzocht "in de navolgende jaren te kijken naar de mogelijkheden om de provinciale subsidie voor het Groningse Bevrijdingsfestival structureel te verhogen."

De kosten per bezoeker wordt niet uitgevraagd bij de stichting en zijn hierdoor bij ons niet bekend. Wel kan er voor de provinciale subsidie een bijdrage per bezoeker berekend worden. In het jaar 2025 was een geschat aantal van 50.000 bezoekers en was de provinciale bijdrage € 119.400. Dit komt neer op een bedrag van € 2,38 per bezoeker voor de subsidie van de provincie Groningen. Deze cijfers hebben wij niet inzichtelijk voor de andere bevrijdingsfestivals.

Voor de bijdragen van andere provincies zijn wij afhankelijk van de begrotingen van deze provincies, wij hebben hier geen standaard overzicht van. Van de volgende provincies weten wij de bijdrage vanuit de begroting of andere bron:

Provincie Overijssel: € 123.000

Provincie Utrecht: € 92.797

Provincie Noord-Holland: € 100.000

Provincie Drenthe: € 61.988

Provincie Zuid-Holland: € 25.000 subsidie voor zowel het bevrijdingsfestival in Rotterdam als in Den Haag

Provincie Zeeland: € 80.000.

Voor de overige provincies is geen exact bedrag te vinden voor een subsidie aan het Bevrijdingsfestival.

Vraag 30**Vraag over Begroting 2026**

Blz. 303.

Welke subsidie ontvangt Stichting Bevrijdingsfestival bovenop de genoemde €100.000?

Welke voorwaarden gelden voor die subsidie?

Antwoord

De totale subsidie die Stichting Vier 5 mei ontvangt in 2026 is € 122.300. Dit is € 22.300 bovenop de genoemde de genoemde €100.000. Dit totale bedrag wordt onder dezelfde voorwaarden en in één keer aan het Bevrijdingsfestival verleend.

Aan de totale subsidie worden de volgende verplichtingen gesteld, waarbij punt 1, 3 en 4 meer algemene vereisten zijn. Punt 2 en 3 zijn specifiek toegevoegd voor de verlening aan Stichting Vier 5 mei:

1. Het evenement wordt uitgevoerd zoals beschreven in uw aanvraag.
2. Het evenement vindt plaats op 5 mei 2024.
3. Het evenement is gratis toegankelijk.
4. Wijzigingen van de inhoud, de omvang en/of het verloop van evenement wordt direct schriftelijk gemeld aan ons.
5. De uitvoering van het evenement wordt verantwoord zoals in de subsidiebeschikking onder 'Vaststelling' is opgenomen.

Vraag 1

Vraag over Begroting 2026 en Najaarsmonitor 2026
Hoe is de stand van zaken met de aankoop van de VKA? Zijn ondertussen de gesprekken al afgerond en is er helderheid gekomen over de aanschaf en de verdeling van bevoegdheden? We lezen hierover niets terug in de najaarsmonitor en de begroting.
Antwoord
De overname van de Veenkoloniale Afvalwaterleiding door de provincie bevindt zich in een afrondende fase. Inhoudelijke vraagstukken op juridisch vlak rondom vergunningverlening en bestuurlijk en privaatsrecht zijn inmiddels duidelijk. Een uitgewerkt voorstel voor de overname en bijbehorende afspraken wordt nog dit jaar aan uw Staten aangeboden.

Vraag 2

Vraag over Begroting 2026 en Najaarsmonitor 2025
Hoe is de stand van zaken met het verwerven van personeel bij de ODG? Heeft de weg die is ingeslagen met de arbeidsmarktcampagne samen met Friesland en Drenthe de gewenste resultaten opgeleverd? Hoeveel nieuwe mensen zijn er aangetrokken? Waar zitten nog knelpunten?
Antwoord
Met een succesvolle gecombineerde aanpak worden veel vacatures bij ODG ingevuld. De gecombineerde aanpak ziet er als volgt uit: <ul style="list-style-type: none"> • Extra inzet op arbeidsmarktcommunicatie • Een traineeprogramma voor toezicht, vergunningverlening en (geluids)advies samen met de provincies Fryslân en Drenthe: in 2025 is een nieuwe groep trainees gestart en is een tweede groep 'uitgestroomd', zij zijn allen in dienst gekomen van ODG; • Werving met focus op competenties, minder op specifieke werkervaring/opleiding, het aannemen van zijinstromers. In 2025 zijn er tot en met augustus in totaal 47 nieuwe medewerkers gestart (waarvan 22 inhuur). Waar zitten nog knelpunten? <ul style="list-style-type: none"> • Het opleiden en inwerken van nieuwe collega's kost tijd en energie van de ervaren medewerkers, die hierdoor minder tijd kunnen besteden aan hun reguliere werk. ODG onderzoekt mogelijkheden om deze effecten te dempen, bijvoorbeeld door in de toekomst coaches op de werkvloer in te zetten. • Een aantal specialistische functies is moeilijk in te vullen, vanwege de beperkte beschikbaarheid van ervaren mensen. ODG maakt daarom (waar deze beschikbaar is) gebruik van externe inhuur, veelal via bureaus maar ook deels via zzp'ers. In de eerste maanden van 2025 is besloten de inzet van enkele gespecialiseerde zzp'ers te verlengen tot eind 2025. Tegelijkertijd stuurt ODG, mede gezien de aangekondigde handhaving op de Wet DBA, nadrukkelijk op verdere vermindering van de inhuur van zzp'ers, onder meer door hen in dienst te nemen of in te zetten op het sluiten van contracten met bureaus. Het inhuurpercentage is in 2025 teruggebracht van 30% naar minder dan 20%. • Het verzuimpercentage binnen ODG is in de periode januari tot en met augustus in totaal 7,8%. Dit ligt hoger dan de norm. We zien dat dit vooral wordt veroorzaakt door een aantal langdurig zieke medewerkers, veelal vanwege privéomstandigheden.

Vraag 3

Vraag over Begroting 2026 en Najaarsmonitor 2025
Hoe is de stand van zaken rondom het uitbreiden van het culturele aanbod voor het MBO, waar K&C een opdracht van de provincie voor heeft gekregen om dit te verkennen en uit te werken?

Antwoord

Bij de toekenning van de incidentele subsidie Uitbreiding Culturele Mobiliteit 2024-2025 is ontwikkelbudget toegezegd voor een onderzoek naar de mogelijkheden om passend aanbod te maken voor voortgezet onderwijs en praktijkonderwijs (overeenkomstig motie 98 'Meer culturele mobiliteit'). Een eerste verkenning heeft uitgewezen dat de invulling voor voortgezet onderwijs en praktijkonderwijs anders moet zijn dan voor primair onderwijs. Deskundigen gaven het advies om de stem van de jongeren zelf te benutten bij de ontwikkeling. Stichting K&C neemt de tijd tot december 2025 om dit goed te onderzoeken en verder uit te werken (onder andere samen met Jimmy's, expert in jongerenparticipatie). In dit begrotingsvoorstel is rekening gehouden met het concretiseren van het onderzoek naar een uitvoeringsplan in 2026.

Vraag 4

Vraag over Begroting 2026 en Najaarsmonitor 2025

Is er al meer duidelijk over of de provincie van plan is de Ecolution definitief aan te kopen? Moet hiervoor niet alvast een reservering gedaan worden in de begroting van 2026?

Antwoord

Nee. Er is nog geen besluit genomen over het definitief aankopen van de Ecolution. Voor de aankoop van het economisch eigendom hoeft ook geen reservering te worden gedaan, er is ten tijde van de aankoop van het juridisch eigendom een vooruitbetaling gedaan vanuit de NOM terugploegkorting. Wanneer wij besluiten het schip volledig in eigendom te nemen, zal het schip worden opgenomen in de begroting en zal er ook gereserveerd worden voor de afschrijving. Wanneer wij besluiten het schip te verkopen valt de vooruitbetaling die wij hebben gedaan weer geheel of gedeeltelijk terug in de NOM terugploegkorting. Naar verwachting zullen wij voor het einde van 2025 een besluit nemen over definitieve aankoop of verkoop van het schip. In geval van aankoop zullen wij u hierover consulteren.

Vraag 5

Vraag over Begroting 2026 en Najaarsmonitor 2025

Is er binnen de huidige begroting voldoende ruimte om goed invulling te geven aan de antwoorden die het college heeft gegeven op de gestelde schriftelijke vragen bij het thema veiligheid vanuit een vrouwelijk perspectief? Mogelijk moet er een vrouw worden aangenomen om binnen o.a. mobiliteits- en ruimtelijke orderingsbeleid de veiligheid van vrouwen te kunnen beoordelen? Ook in het kader van de toezegging van gedeputeerde Bennema, dat er bij vanaf nu bij Statenstukken een paragraaf "vrouweveiligheid" wordt toegevoegd.

Antwoord

Ja, die ruimte is er. Veel van de maatregelen die zijn voorgesteld zijn al verankerd in bestaand beleid dan wel in toekomstige projecten en programma's, daarbij zijn er reeds voldoende vrouwen in deze beleidsterreinen werkzaam om daar op een goede en adequate manier naar te kijken.

Vraag 6

Vraag over Begroting 2026

De motie Regenboog ambassadeur is aangenomen en staat als prioriteit opgenomen in de begroting. Zijn hiervoor ook extra personele inzet middelen opgenomen? Of is dat het extra budget dat benoemd staat in de brief bij motie 319 "Van vlag naar verbinding". Zo ja, hoe is dat extra budget dan opgebouwd (verdeling personele lasten en beschikbare middelen voor uitvoering?)

Antwoord

Wij hebben ervoor gekozen om de functie van Regenboogambassadeur als een betaalde functie in te richten. Dit sluit aan bij de manier waarop we de inzet en impact van de functie van Regenboogambassadeur willen vormgeven.

De verdeling van middelen is naar verwachting als volgt:
Voor de Groningse Regenboogambassadeur is een werkbudget van € 7.000 gereserveerd voor de uitvoering van activiteiten. Daarnaast is € 18.000 gereserveerd voor personele inzet van de Regenboogambassadeur. Het budget is gebaseerd op het budget van de provincie Drenthe en dat is tot nu toe de enige provincie die een regenboogambassadeur heeft.

Vraag 7

Vraag over Begroting 2026 en Najaarsmonitor 2025

De NPG gelden en de Nij Begun gelden worden overal in de monitor en de begroting genoemd.
Hoe is de verhouding tussen de inzet van eigen middelen en de middelen vanuit deze programma's bij de uitvoering van de gestelde doelen binnen het provinciaal beleid.
Kan er meer helderheid gegeven worden over de verbanden?
Welk stukje wordt betaald vanuit provinciale middelen en welk stukje vanuit NPG en/of Nij Begun?
Hierover willen we graag een duidelijk overzicht zodat wij onze controlerende taak beter kunnen uitvoeren.

Antwoord

Voor zowel de middelen voor NPG als de middelen voor Nij Begun geldt dat het rijksmiddelen zijn. De projecten in het NPG-programma wordt volledig gefinancierd vanuit de gelden beschikbaar gesteld door het NPG. Daarnaast is er sprake van cofinanciering (50% over het totale programma). Dit geldt ook voor de middelen die vanuit Nij Begun beschikbaar zijn voor NPG.

De werkzaamheden die verband houden met de verdere uitwerking/uitvoering van Nij Begun worden dus ook volledig bekostigd door het Rijk. Het gaat daarbij om de inzet ten behoeve van de isolatieaanpak (incl. deel van de uitvoering), de Agenda voor Herstel, de Economische Agenda en de Staat van Groningen en Noord-Drenthe.

Vraag 8

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Blz. 7
Gebiedsontwikkeling industrieterreinen.
Wat is de stand van zaken in het besluitvormingsproces rondom de plannen uitbreiding gebied bij Oosterhorn?

Antwoord

In de ontwerp-omgevingsvisie is het bestaande bedrijventerrein Oosterhorn benoemd als XXL-bedrijventerrein Oosterhorn. Er wordt door de gemeente Eemsdelta en andere partners gewerkt aan de uitgifte van braakliggende kavels binnen het bestaande bedrijventerrein. Er zijn geen plannen om het bestaande bedrijventerrein Oosterhorn uit te breiden. Als dit het geval zou zijn had dit ook opgenomen moeten zijn in de ontwerp-omgevingsvisie.

Vraag 9

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Op blz. 9 van de najaarsmonitor wordt aangegeven dat er op dit moment onvoldoende gebruik gemaakt is van de subsidieregeling ruimtelijke kwaliteit provincie Groningen.
Deze regeling wordt dit najaar extra onder de aandacht gebracht. Maar is er ook een evaluatie uitgevoerd om te achterhalen waarom er zo weinig subsidie is verleend?

Antwoord

Er is nog geen evaluatie uitgevoerd. Eerst zetten we in op het beter onder de aandacht brengen van deze regeling.
Inmiddels zijn er twee aanvragen toegezegd. En er zijn in oktober twee aanvragen bijgekomen, waardoor de subsidiepot nu waarschijnlijk volledig benut zal worden.

Vraag 10

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Is bij de aanpak van veenoxidatie de mogelijkheden rondom veenvaluta ook meegenomen in de kennisontwikkeling en het inzichtelijk maken van scenario's? (blz. 15 najaarsmonitor)

Antwoord

Ja, in de verschillende projecten wordt dit altijd meegenomen als optie. Valuta voor veen is een project waarbij boeren het waterpeil in agrarische gebieden met veenweide tegen een vergoeding verhogen en daarmee de uitstoot van CO2 reduceren. Deze vermindering van CO2-uitstoot kan worden verkocht in de vorm van CO2-certificaten aan bedrijven, overheden en personen die op vrijwillige basis hun CO2-uitstoot willen compenseren. Maar het is niet altijd haalbaar om dit tot uitvoering te brengen. Bijvoorbeeld als projecten te klein zijn in omvang of niet bovenwettelijk zijn, dan is Valuta voor veen niet interessant.

Vraag 11

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Op blz. 18 wordt er aangegeven dat er 49 locaties zijn aangewezen tot zwemgelegenheden voor 2025. Hoe hebben deze locaties afgelopen zomer gefunctioneerd? Waren de locaties de gehele zomer beschikbaar? Wanneer sommige locaties niet beschikbaar waren door bv. blauwalg of zwemmersjeuk, worden er dan plannen gemaakt om hier maatregelen te treffen om de kans te verkleinen dat locaties niet de gehele periode (van mei tot oktober) gebruikt kunnen worden om veilig te zwemmen?

Antwoord

Alle zwemlocaties hebben goed gefunctioneerd. Er zijn enkele tientallen gevallen van blauwalg geweest maar dit was niet in dusdanige mate dat er een zwemverbod is ingesteld. Wel is op die locaties en op www.zwemwater.nl gewaarschuwd voor blauwalg. Zwemmersjeuk is een deel van het seizoen geconstateerd in de Hoornse Plas. Hier is een tijdelijk negatief zwemadvies voor ingesteld. Indien een zwemlocatie slecht scoort op gebied van waterkwaliteit, worden er met de houder van de zwemlocatie afspraken gemaakt over de nemen maatregelen om de zwemwaterkwaliteit te verbeteren, zodat er het volgend seizoen weer veilig gezwommen kan worden.

Vraag 12

Vraag over Najaarsmonitor 2025

In 2025 wordt een extra fijnstofmeter in Baamsum toegevoegd die fijnstof (PM 2,5 en PM 10) gaat meten als achtergrondmeting en signaleringswaarde. Waarom Baamsum en niet meer meters? Waarom alleen fijnstof? (Blz 26 najaarsmonitor)

Antwoord

De locatie Baamsum is samen met het RIVM en GGD Amsterdam bepaald. De reden dat we momenteel alleen fijnstof meten heeft te maken bevindingen van het TNO-meetnet uit 2020. Bij het meten in het meetnet van TNO zijn er hogere waarden voor fijnstof gemeten dan wordt berekend door de modellen van het RIVM. Om meer inzicht te krijgen voor de concentratie fijnstof in dit gebied is ervoor gekozen om door middel van een SPUK (specifieke uitkering) van het Schone Lucht Akkoord een meetstation neer te zetten.

Vraag 13

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Welke bronnen liggen boven de WHO-advieswaarde?
Wat is er nodig om tot een uitvoeringsplan te komen? (Blz 33 najaarsmonitor)

Antwoord

De WHO-advieswaarde beschrijft een waarde voor de omgevingskwaliteit. Het is dus niet zo dat een bron hier (niet) aan kan voldoen. Bronnen kunnen wel invloed hebben op de omgevingskwaliteit. Omdat het om gezondheidsnormen gaat is zowel de omvang/uitstoot als locatie van de bronnen dan van belang. Door o.a. ons strenge beleid (we verplichten in vergunningen de onderkant van de range wat betreft de Beste Beschikbare Technieken (BBT-beleid)) en de maatregelen vanuit het Schone Lucht Akkoord te realiseren zetten we stappen om de WHO-advieswaarde te benaderen.

Wat betreft het uitvoeringsplan worden alle maatregelen die nu in een grote tabel (format vanuit het Rijk) staan in een uitvoeringsplan voor een breder publiek toegankelijker/aantrekkelijker alsook overzichtelijker. Daarvoor is dus vooral andere vormgeving nodig. In een uitvoeringsplan kan ook de prioritering van de maatregelen duidelijker worden weergegeven.

Vraag 14

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Er wordt op blz. 39 in de najaarsmonitor wordt gesproken van een pilotcasus voor het aanzuren van mest. Dit valt onder het Agroprogramma.
Maar wat is hierbij de link met de gevolgen die zijn ontstaan door gaswinning?
En wat houdt deze pilot precies in?

Antwoord

Achtergrond

De melkveehouderij moet de emissie van ammoniak- en broeikasgassen (zoals methaan) sterk verminderen. Ruim 50% van de ammoniakemissie is afkomstig uit de melkveehouderij, waarbij de helft uit de rundveestal komt. Het Agroprogramma van de provincie Groningen ondersteunt een pilot om op praktijkschaal te verkennen wat het perspectief is van biologisch aanzuren ter vermindering van emissies en behoud van bedrijfsrendement. De pilot vindt plaats bij een casus vanuit het [Agroprogramma](#). Het Agroprogramma is er om agrariërs in het aardbevingsgebied weer toekomstperspectief te geven. De verdere ontwikkeling van veel agrarische bedrijven met een schade- en/of versterkingstraject heeft namelijk langere tijd stilgestaan. De resultaten van deze proef kunnen bijdragen aan het verder ontwikkelen en toekomstbestendig maken van agrarische bedrijven in het aardbevingsgebied.

Biologisch aanzuren

Gewenst is om met relatief eenvoudige en betaalbare oplossingen emissies in de praktijk te verlagen. Biologisch aanzuren is zo'n techniek die in principe in de huidige stallen toepasbaar is. Bij het biologisch aanzuren van mest worden energierijke (rest)producten (zoals melasse, siroop, bieten, mais) toegevoegd aan mest. Deze worden door melkzuurbacteriën omgezet in melkzuur. Dit zorgt voor een pH-daling van de mest en daarmee tot een sterke daling van de NH₃-emissie en een stopzetting van de uitstoot van het broeikasgas CH₄. Op bedrijfsniveau zijn NH₃-emissiereducties van meer dan 50% mogelijk afhankelijk van het bedrijfssysteem.

Biologisch aanzuren wordt nog nauwelijks toegepast vanwege de kosten van de toevoegmiddelen. Dat verandert als de aangezuurde mest wordt vergist. Biologisch aangezuurde mest heeft een hoog groengas potentieel, omdat het 'dagverse' mest betreft, verrijkt met energierijke producten. De extra gasopbrengsten aan groengas compenseren grotendeels de kosten voor toevoegmiddelen.

Pilot Provincie Groningen

Actuele pilots om het biologisch aanzuren te demonstreren en breder toepasbaar te maken zijn er vrijwel niet. Provincie Groningen heeft de ambitie om milieudoelstellingen op het gebied van NH₃ en CH₄ te realiseren, maar ook om meer eigen (groene) energie te produceren in de landbouw. Provincie Groningen ondersteunt daarom een pilot om de mogelijkheden van biologisch aanzuren nader verkennen. De pilot richt zich zowel op de technisch aspecten van biologisch aanzuren als de kostentechnische kant. De resultaten zullen de basis vormen voor een grootschaliger aanpak in een vervolgfase, met als uiteindelijk doel de melkveehouderijsector een rendabel toekomstperspectief te kunnen bieden in combinatie het voldoen aan milieueisen op het gebied van NH₃ (ammoniak en CH₄ (methaan)).

Doelstelling pilot:

Met de pilot willen we aantonen dat biologisch aanzuren technisch uitvoerbaar is op praktijkschaal in de melkveehouderij en dat met deze techniek de NH₃- en CH₄-emissie sterk te verminderen is, het biogas(groengas)potentieel sterk toeneemt en dat het bedrijfseconomisch een interessante optie kan zijn om aan milieudoelstellingen te voldoen.

Uitvoering pilot:

De pilot wordt uitgevoerd door NMI en Sanovations, in de buurt van Schildwolde op een bedrijf met 240 koeien. Er vindt biologisch aanzuren plaats met melasse gedurende 2 perioden van ongeveer 1,5 maand. Zowel in het lab als in de stal vinden emissiemetingen plaats. Ook wordt vastgesteld wat de extra gasproductie is. Daarnaast is er aandacht voor de technische aspecten.

Verwacht resultaat:

Het is aangetoond dat biologisch aanzuren praktisch uitvoerbaar is en leidt tot minder NH₃- en CH₄-emissie en meer groengasproductie. De verkregen resultaten vormen mede de basis voor de opzet van een breed vervolg. Daarin wordt jaarrond aangezuurd met inzet van onder gewassen als Silphie, mais, Sorghum, (voederbieten). Er vinden metingen plaats om stalemissiefactoren vast te stellen en er wordt nagegaan wat opschaling van biologisch aanzuren naar meer bedrijven betekent voor borging, rendement en waarmee rekening dient te worden gehouden. De resultaten hiervan zijn gepresenteerd tijdens "Het Goud van Groningen" in Den Haag op 4 februari 2025. Inmiddels is er vervolg gegeven aan dit project.

Vraag 15

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Op blz. 41 najaarsmonitor wordt er aangegeven dat er is ingestemd met de Agenda voor Herstel door de betrokken regionale overheden, het Rijk en de uitvoeringsorganisaties. Zijn hiervoor nu ook extra middelen beschikbaar gesteld door het Rijk? Hoe worden wij als Staten democratisch op de hoogte gehouden van dit programma, de uitvoering en de resultaten? Waar hebben wij de mogelijkheid om hier invloed op uit te oefenen? Of wordt deze agenda ook geïntegreerd in de Staat van Groningen-Noord Drenthe?

Antwoord

Ja, voor de Agenda voor Herstel heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld in de eerste periode (oktober 2024-juni 2025). Deze kosten worden 50-50 verdeeld over het Rijk (50%) en de regio (50% met een verdeelsleutel voor de Provincie en gemeenten). Het aandeel van de provincie wordt hierbij gedekt uit eerder door het Rijk beschikbaar gestelde middelen en gaat dus niet over eigen middelen.

In de Agenda voor Herstel is de afspraak opgenomen dat de voortgang minimaal één keer per half jaar wordt besproken in het Bestuurlijk Overleg Groningen (BOG), met voorbereiding in het Voorbereidend Overleg Groningen (VOG). De evaluatiemomenten zijn nog niet bekend.

Het is logisch dat de uitkomsten van de evaluaties ook met de betrokken volksvertegenwoordigingen gedeeld worden.

Daarnaast brengen we de voortgang in kaart door zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande monitoringsinstrumenten, zoals de Staat van Groningen en Noord-Drenthe.

Vraag 16

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Welke ondersteuningsmechanismen (financieel, technisch, advies) bestaan er momenteel voor grote, complexe projecten? (blz 50, najaarsmonitor, Ecologische Plus implementatie).

Antwoord

Bij grootschalige gebiedsontwikkelingen zijn meestal overheden de initiatiefnemer. Het gaat dan om projecten binnen een vastomlijnd gebied, waar niet altijd ruimte is om voor de invulling van een ecologische plus. Dit maakt invulling ingewikkelder, omdat dan gezocht moet worden buiten het plangebied waar het betreffende projectteam over gaat. Daarnaast ontbreekt het aan brede bekendheid binnen de overheden van de afspraken die gemaakt zijn in E&E-verband. Het programmabureau stuurt er actief op dat de bekendheid met de afspraken binnen de overheden vergroot wordt.

Vraag 17

Vraag over Najaarsmonitor 2025
Hoeveel subsidie is er gegaan naar eenmans/gezinsbedrijven en hoeveel geld is er gegaan naar grote landbouw organisaties. (Blz 64 najaarsmonitor)
Antwoord
Dit is moeilijk aan te geven omdat bij projecten ook een deel van het budget naar adviseurs, begeleiders en of proefbedrijven en onderzoek gaat. Dit varieert per project. Uiteindelijk is het de bedoeling dat subsidies een bijdrage leveren aan het verduurzamen van de primaire sector en niet zozeer een bijdrage aan een individueel bedrijf, groot of klein.

Vraag 18

Vraag over Najaarsmonitor 2025
In de dienstregeling van 2025 tot en met de zomer van 2026 zijn de 'gevraagde' buslijnen opgenomen. Wat is het college van plan met deze buslijnen na de zomer van 2026? (blz. 73 najaarsmonitor)
Antwoord
Zie hiervoor de beantwoording bij vraag 17 van ChristenUnie.

Vraag 19

Vraag over Najaarsmonitor 2025
De extra bijdrage voor het bevrijdingsfestival is structureel geworden. Blijft het college hierbij ook vasthouden aan het feit dat er alleen subsidie wordt verleend onder de voorwaarden die de Staten ooit heeft meegegeven? (gratis toegankelijk, breder aanbod voor jong en oud en noordelijke artiesten zichtbaar).
Antwoord
In motie M434. Vrijheid is voor iedereen van 9 november 2022 werd het college het volgende verzocht: <ul style="list-style-type: none">• De Provinciale subsidie voor het Groningse Bevrijdingsfestival 2023 te verhogen naar € 84.000 en dit bedrag te dekken vanuit de besteedbare vrije ruimte in de begroting;• In de navolgende jaren te kijken naar mogelijkheden om de Provinciale subsidie voor het Groningse Bevrijdingsfestival structureel te verhogen;• In de provinciale subsidieverstrekking voor 2023 en de navolgende jaren als voorwaarde op te nemen dat het Bevrijdingsfestival voor iedereen gratis toegankelijk moet zijn. Deze motie is afgehandeld middels een bijdrage in 2023 van € 84.000 en met een jaarlijkse bijdrage van € 100.000 ingaande 2024. In de voorwaarden van de subsidieverlening aan Stichting Vier 5 mei is opgenomen dat het festival gratis toegankelijk moet zijn. In de motie zijn geen verzoeken opgenomen over een breder aanbod voor jong en oud of de zichtbaarheid van noordelijke artiesten. Echter wordt het belang hiervan wel meegenomen in de bestuurlijke en ambtelijke gesprekken met de stichting, die hier tevens veel aandacht voor heeft.

Vraag 20

Vraag over Najaarsmonitor 2025
Wat is de aard van de bedrijven en of organisaties die 84 miljoen + 8 miljoen cofinanciering hebben ontvangen, en welke innovaties zijn daarmee gesubsidieerd. Zitten daar ook multinationals bij? (Blz 110, najaarsmonitor)
Antwoord
De subsidies zijn verleend aan innovatieve bedrijven en projecten die aansluiten bij de doelstellingen van onder andere het Just Transition Fonds, het Europees Fonds voor de regionale ontwikkeling (EFRO), Interreg en het programma MKB innovatie in de Topsectoren. Hierbij gaat het bijna altijd om het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken, het ontwikkelen van nieuwe, duurzame producten, innoveren en verduurzamen van het productieproces van een onderneming of het starten van nieuwe, duurzame bedrijfsactiviteiten, inclusief

bijbehorende (om)scholingsprogramma's. Er worden hoofdzakelijk mkb-bedrijven en kennisinstellingen ondersteund.

Vraag 21

Vraag over Najaarsmonitor 2025

Op blz. 150 van de najaarsmonitor wordt aangegeven dat er niet wordt ingezet op een apart programma jongerenparticipatie.

Zijn wij hierover al eerder geïnformeerd?

Wordt er met de groep jongeren die een onderzoek doet naar een integraal jongeren netwerk in opdracht van het ministerie van EKZ "Opgeschud" bedoeld?

Wat houdt het participatieprogramma in dat op scholen verspreid wordt. Hoe bevordert dat het jongerenperspectief in beleid?

Antwoord

Uw Staten krijgen hierover nog een informerende brief. Wij hanteren de door uw Staten vastgestelde nota Werken aan participatie als kaders voor jongerenparticipatie. Op basis hiervan maken wij voor 2026 een operationele uitvoeringsagenda.

Het betreft hier een andere groep jongeren, namelijk de Toekomstmakers. Deze groep heeft overigens nauwe banden met 'Opgeschud'.

Er is een jongerenparticipatiepakket verstuurd naar alle basis-, middelbare- en mbo-scholen in de provincie. Dit pakket bestaat uit een spel dat speciaal is ontwikkeld om in de klas te spelen en een waaier met een overzicht van het beschikbare aanbod rond jongerenparticipatie. Dit aanbod omvat onder andere het Provinciespel van ProDemos, Statenlid in de klas, Tienskip Democratie Dagen, de Scholenchallenge (NPG), het Provinciaal Jeugddebate (NJR), de Jongerenadviesraad (JAR) en themalessen in de klas. Het doel van dit pakket is tweeledig: het stimuleren van burgerschapsvorming en jongeren de kans geven actief deel te nemen aan provinciale besluitvorming en initiatieven.

Vraag 22

Vraag over Najaarsmonitor 2025

We lezen op blz. 162 najaarsmonitor dat het implementeren proces voor jaarlijks actualiseren van Strategische Personeelsplanning niet is gerealiseerd vanwege te weinig capaciteit.

Is dit niet een absurde situatie en hoe gaat dit zo snel mogelijk vlot getrokken worden?

Antwoord

Het klopt inderdaad dat het niet gelukt is om een proces te implementeren voor het jaarlijks actualiseren van Strategische Personeelsplanning, maar dit betekent niet dat de Strategische Personeelsplanning helemaal stilligt. Met enige regelmaat wordt in de teams en domeinen vooruitgekeken naar het werk wat in de toekomst op hen af gaat komen, welke medewerkers gaan uitstromen, bijvoorbeeld door het halen van de pensioengerechtigde leeftijd, wat dit vraagt van een team of domein en hoe hier tijdig op te anticiperen. Op dit moment wordt extra capaciteit bij team HRM geworven, waarmee de verwachting is dat we het proces voor de jaarlijkse actualisatie zo snel mogelijk vlot kunnen trekken.

Vraag 23

Vraag over Najaarsmonitor 2025

We zien dat er voor de komende jaren structureel geld is begroot voor de uitvoering van de motie over Groene Schoolpleinen.

Hoe zijn de begrote bedragen tot stand gekomen?

Heeft hierover afstemming plaatsgevonden met de partijen die betrokken zijn bij de uitvoering zoals IVN, K&C en Huis voor de Sport?

Antwoord

We trekken voor de uitvoering van het vergroenen van 100 schoolpleinen tot en met 2029 samen op met het IVN. De aanplant van bomen op schoolpleinen maakt ook onderdeel uit van het programma Bos en Hout. Zij zijn de trekker van dit project en stemmen onder andere af met K&C en Huis voor de sport. Op basis de opgave van IVN, gebaseerd op hun ervaringen in Drenthe, kost het vergroenen € 70.000 per schoolplein dus is in totaal € 7 miljoen nodig tot en met 2029. Wij stellen een deel van het benodigde budget via de begroting beschikbaar. Hiervoor is tot en met 2029 in totaal € 1,5 miljoen (€ 375.000 per jaar) in de begroting gereserveerd. Daarnaast hebben wij ingestemd met het voorstel om via het NPG Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2026-2029 € 3,5 miljoen aan NPG-middelen beschikbaar te stellen. Het bestuur van NPG moet nog instemmen met het Uitvoeringsprogramma 2026-2029. Voor het resterend bedrag (€ 2,0 miljoen) wordt een financiële bijdrage gevraagd de gemeenten en scholen. Momenteel is IVN in gesprek met gemeenten en scholen over de haalbaarheid van de gevraagde medefinanciering.

Vraag 24

Vraag over Statenvoorstel

Er wordt in de brief gesproken dat er ingezet wordt op natuurinclusiviteit binnen het provinciehuis, wat wordt hier mee bedoeld?

Antwoord

Natuurinclusiviteit is onder de aandacht gebracht van de andere beleidsvelden binnen de provincie. Hiermee proberen we te stimuleren dat we werk met werk maken waarmee we de biodiversiteit proberen te versterken, gedacht kan worden aan bijvoorbeeld duurzaam bermbeheer.

Vraag 25

Vraag over Statenvoorstel

Komt er bij het besluit over het wel of niet beschikbaar stellen van provinciale middelen voor Kardinge ook een onderbouwde begroting mee? Concreet; waar ziet het college ruimte om dit bedrag bij te dragen?

Antwoord

Het definitieve go-besluit c.q. investeringsbesluit door de gemeente Groningen voor Kardinge is volgens de gemeente voorzien in het eerste kwartaal van 2027. Op dat moment ligt er een definitieve onderbouwde begroting voor van de investerings- en exploitatiekosten van het 'nieuwe' Kardinge. Wij zijn voornemens om uw Staten via een separaat Statenvoorstel een besluit te laten nemen over een provinciale bijdrage van € 15 miljoen aan de ijsvoorzieningen Kardinge en de voorwaarden waaronder. De definitieve begroting betrekken wij hierbij. In onze eigen meerjarenbegroting is hiervoor vanaf het jaar 2032 een bedrag gereserveerd van € 500.000 per jaar ten laste van de Algemene middelen voor de periode van 30 jaar.

Vraag 26

Vraag over Statenvoorstel

Kunnen we een toelichting/onderbouwing krijgen waarom het college de tekorten in de toekomst acceptabel acht (brief blz. 8)?

Antwoord

De ontwikkeling van het financieel perspectief is omgeven met onzekerheden. We hebben voor het eerst een doorkijk voor een periode van 10 jaar opgenomen in de begroting. De doorkijk is gebaseerd op aannames met de wetenschap van nu, deze kunnen anders uitpakken in de tijd.

We verwachten dat er mogelijkheden zijn om de in de doorkijk opgenomen tekorten in de toekomst weg te werken. Te denken valt bijvoorbeeld aan de toekomstige ontwikkeling van het nog vast te stellen nieuwe verdeelmodel van het Provinciefonds. Deze verwachte extra opbrengsten (boven op de verwerkte opbrengsten uit de tussenstap) zijn nog niet verwerkt in de huidige doorkijk.

Daarnaast zijn er nog andere knoppen waaraan gedraaid kan worden, zoals bijvoorbeeld bezuinigen. Mocht de noodzaak daartoe bestaan, dan zullen we daarin uiteraard een zorgvuldig proces doorlopen, rekening houdende met de daarvoor geldende wettelijke en redelijke termijnen. We zullen uw Staten daarin actief

betrekken en met uw Staten de goede discussie voeren.
We actualiseren de doorkijk tweemaal per jaar, zodat we tijdig kunnen bijsturen.

Vraag 27

Vraag over Begroting 2026

Is er in deze begroting ook rekening gehouden met het instrument grondbank die momenteel uitgewerkt wordt?

Antwoord

In de begroting van het Landbouwprogramma is rekening gehouden met het doen van een nadere verkenning/onderzoek naar het instrument grondbank. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan zijn mogelijk aanvullende middelen nodig.

Vraag 28

Vraag over Begroting 2026

Valt onder duurzame landbouwpraktijken ook het instrument dat fungeert als financieel vangnet tijdens een overgangperiode, waarin boeren bijvoorbeeld experimenteren met nieuwe, duurzame gewassen of teeltwijzen? (Blz 54 begroting)

Antwoord

Momenteel werken we een provinciale regeling uit waarin boeren een bijdrage kunnen aanvragen voor een experiment. Voor het omschakelen van complete bedrijven naar bijvoorbeeld een biologische bedrijfsvoering heeft de rijksoverheid een regeling.

Vraag 29

Vraag over Begroting 2026

De meerjarenraming toont vanaf 2030 een jaarlijks tekort. Wanneer dient uiterlijk de discussie gevoerd te worden waar we niet op bezuinigen (bijvoorbeeld publieke voorzieningen).

Antwoord

Wij verwijzen naar het antwoord op vraag 26 van de SP.

Vraag 30

Vraag over Begroting 2026

Wat is de rol van de "Strategisch relatiemanagement-commissie" (budget € 100 k) in het voorkomen van belangenverstremeling tussen de provincie en private lobby-groepen (Blz 83 begroting)

Antwoord

Strategisch relatiemanagement is het bewust en planmatig opbouwen, onderhouden en structureren van duurzame relaties, ook met private lobbygroepen (zie ook pagina 266). Daar waar mogelijk en gewenst doen we dit samen met andere stakeholders. Via lobbycoördinatie en public affairs stemmen wij dit binnen ons netwerk goed met elkaar af.

Vraag 31

Vraag over Begroting 2026

Zijn in de begroting 2026 de formatie knelpunten rondom de staatsteun toets, de milieucapaciteit, de gaswinning en de capaciteit bij landbouw opgelost?

Zijn er nog meer formatieknelpunten?

Antwoord

Voor wat betreft de milieucapaciteit is de formatie op peil gebracht door uitvoering van motie 61/75 (Perspectiefnota 2026). De capaciteit bij landbouw is geregeld met het landbouwprogramma. Voor de Herstelagenda Nij Begun in categorie 4 (Uitwerking Uitvoeringsagenda) is een voorstel opgenomen in de Begroting 2026 in paragraaf 2.3 van de Financiële begroting in categorie 4 - Uitwerking Uitvoeringsagenda (pagina 248). Het knelpunt inzake de staatssteuntoets wordt voorlopig opgelost door middel van inhuur.

Er is in de Begroting 2026 daarnaast nog een voorstel opgenomen om het formatieknelpunt bij het Atelier Ruimtelijke kwaliteit en landschap opgelost op te lossen, ook in categorie 4 (pagina 244). Bij de andere categorieën van de voorstellen in de Begroting 2026 worden ook formatieve knelpunten opgelost.

Vraag 32

Vraag over Begroting 2026

Voor het aanwijzen/aanstellen van een wolvenconsulent, een wolvencommissie en het instellen van een subsidieregeling zijn middelen benodigd. Zit in het bedrag van 250.000 euro ook de subsidie voor het plaatsen van de hekken? Is dit voldoende voor 2026 aangezien er een inhaalslag nodig is voor het plaatsen van de hekken en andere provincies 5 euro per meter rekenen.

Antwoord

Met € 250.000 kan een goed begin worden gemaakt met het subsidiëren van rasters, inclusief de kosten voor een wolvenconsulent. Het bedrag is niet toereikend om van alle dierhouders van alle hoefdiersoorten in de hele provincie in één jaar alle dieren achter een wolfwerend raster te zetten. De praktijk moet uitwijzen hoe groot de belangstelling voor de regeling is en hoe snel het budget op is. In andere provincies zien we dat in de loop van de jaren het subsidieplafond aangepast is naar behoefte. Dat voorzien we voor Groningen ook. Er is wat ons betreft niet per se een inhaalslag nodig ten opzichte van andere provincies. Het is, gezien de toename van het aantal aanvallen door wolf, nu wel tijd dat we in Groningen ook met een regeling komen.

D66

Vraag 1

Vraag over Begroting 2026
Ruimte en water: De KaderRichtlijn Water (KRW) wordt binnen de begroting genoemd onder hoofdstuk 1 "Ruimte en Water". Hoe wordt de samenhang met de maatregelen uit het hoofdstuk "Platteland en natuur" geborgd, en zijn de maatregelen uit dit hoofdstuk voldoende om de KRW voor 2027 te halen? Zo niet, is inzichtelijk wanneer deze met de huidige inzet wel gehaald kunnen worden?
Antwoord
De samenhang met de maatregelen uit het hoofdstuk "Platteland en natuur" wordt geborgd via intensieve samenwerking tussen de beleidsterreinen zowel op het gebied van Toekomst Landelijk Gebied als binnen het programmateam Kaderrichtlijn Water. De doelen van de KRW worden niet voor 2027 gehaald. Dat komt met name door het ontbreken van goede generieke Rijksregels voor mest en gewasbeschermingsmiddelen. Ook enkele andere stoffen overschrijden nog de norm. Hierop heeft de provincie een beperkte invloed, namelijk via bedrijven waarvoor wij bevoegd gezag zijn voor de indirecte lozingen. Door de uitvoering van het uitvoeringsprogramma naar aanleiding van motie 61 wordt er extra ingezet op het actualiseren van deze vergunningen, maar ook dat zal niet voldoende zijn om alle normoverschrijdingen weg te nemen. Wij kunnen momenteel geen planning aangeven wanneer de lozingen met de meeste invloed op de KRW-doelen aangepakt zullen zijn, omdat we momenteel de omvang van de problematiek nog in kaart aan het brengen zijn.

Vraag 2

Vraag over Begroting 2026
Platteland en natuur: Hoe wordt de samenhang tussen de programma's op bladzijde 22 van de website (Beleidskaders Platteland en natuur) geborgd?
Antwoord
Het zijn in principe nu zelfstandige beleidskaders die aan elkaar gerelateerd zijn. In het kader van de Omgevingsvisie worden de beleidsprogramma's ontwikkeld die integraal worden afgestemd alvorens te worden vastgesteld. Onder de beleidsprogramma's worden uitvoeringsprogramma's opgesteld. Zo wordt er nu gewerkt aan het beleidsprogramma Natuur en Biodiversiteit en het beleidsprogramma Ruimtelijke kwaliteit en Landschap die begin volgend jaar gereedkomen.

Vraag 3

Vraag over Begroting 2026
Platteland en natuur: Op bladzijde 23 van de website (Indicatoren beleidsdoel NNN) staat dat de realisatie van de ontwikkeling van natuurwaarden binnen NNN voor zowel 2024 als 2025 0 hectare is. Hoe kan dit?
Antwoord
Gebiedsontwikkeling kent een doorlooptijd van enkele jaren (van planvorming, voorbereidende onderzoeken, bestekraming, vergunningverlening, inspraak procedures, aanbesteding, gunning en daadwerkelijke uitvoering). Prolander is nu bezig met planvorming en voorbereiding van de inrichting van grote waterhuishoudkundige eenheden binnen het Natuurnetwerk, die de komende jaren afgerond worden en gereed gemeld worden.

Vraag 4

Vraag over Begroting 2026
Platteland en natuur: Op bladzijde 23 van de website (Indicatoren beleidsdoel NNN) is de realisatie voor 2024 en 2025 van de ontwikkeling van natuurwaarden binnen NNN 0 hectare en in 2026 is de streefwaarde 18 hectare. Voor 2027 schiet de streefwaarde omhoog naar 518 hectare. Vanwaar dit grote verschil en heeft de provincie al duidelijk hoe ze dit willen realiseren? In het verlengde hiervan vragen we ons af of de realisatie van de doelstelling voor NNN in 2027 wel haalbaar is, hoe schat de provincie dit in?
Antwoord
Gelet op de huidige druk op de grondmarkt verwachten wij dat wij na 2027 nog een aankoop- en inrichtingsopgave hebben om het Natuurnetwerk op vrijwillige basis te kunnen realiseren. Het voorstel is daarom ook de looptijd van het investeringskrediet NNN te verlengen tot en met 2030.

Vraag 5

Vraag over Begroting 2026
Platteland en natuur: Op bladzijde 23 van de website (Prestaties beleidsdoel NNN) wordt de uitvoering van natuurherstel maatregelen in het kader van het Uitvoeringsprogramma Natuur 2024-2030 genoemd. Voldoen deze maatregelen aan de op 17 juni 2024 aangenomen Europese Natuur Herstelwet?
Antwoord
Het Programma Natuur richt zich specifiek op herstel en versterking van natuurgebieden die gevoelig zijn voor stikstof. De Europese natuurherstelwet heeft een brede scope met als doel om ecosystemen in de EU te herstellen met specifieke maatregelen, zoals het herstellen van 30% van de aangetaste habitats tegen 2030. De maatregelen uit het Programma Natuur dragen hieraan bij door herstel van aangetaste habitats en het robuust en veerkrachtig maken van het systeem.

Vraag 6

Vraag over Begroting 2026
Platteland en natuur: Er worden in 2026 nieuwe indicatoren voor het nieuwe programma Ruimtelijke Kwaliteit en Landschap opgesteld staat op bladzijde 23 van de website (prestaties beleidsdoel Landschap). Is bekend in welk kwartaal deze gereed zijn?
Antwoord
In de planning staat dat het beleidsprogramma Ruimtelijke Kwaliteit en Landschap in het tweede kwartaal van 2026 gereed is. Dit geldt ook voor het beleidsprogramma Natuur. De vaststelling van beide programma's hangt samen met de vaststelling van de Omgevingsvisie. Als de Omgevingsvisie en beleidsprogramma's zijn vastgesteld, kunnen ook de indicatoren in de begroting worden geactualiseerd.

Vraag 7

Vraag
Platteland en natuur: Op bladzijde 23 van de website (prestaties beleidsdoel Landschap) worden landschapscompensatieprojecten van TenneT genoemd. De komende jaren zal de energietransitie een grotere rol spelen in ons landschap. Is al duidelijk voor de komende jaren wat dit voor impact zal hebben op het aantal landschap compensatieprojecten en de omvang daarvan?

Antwoord

Per project zal moeten worden bepaald wat de impact is op natuur en landschap en of compensatie noodzakelijk is. Voor toekomstige projecten is dit nog niet in beeld. Voor veel van de toekomstige projecten is vrijwel zeker dat er een compensatieopgave zal ontstaan. De impact en omvang hiervan is echter vaak nog afhankelijk van keuzes en of een project daadwerkelijk doorgang vindt.

Wij willen dat, waar mogelijk, energie-infrastructuur ondergronds wordt aangelegd. Waar dat toch bovengronds moet, zoals bij 380 kV- en 220 kV-hoogspanningsverbindingen, sturen we op zo goed mogelijke landschappelijke inpassing en landschappelijke compensatie, bijvoorbeeld door het ondergronds brengen van bestaande 110 kV-verbindingen.

Vraag 8

Vraag over Begroting 2026

Platteland en natuur:

Op bladzijde 23 van de website worden binnen het beleidsdoel Perspectiefvolle Landbouw streefwaarden opgesteld voor het aantal toegekende aanvragen voor hoogwaardige producten en diensten en voor duurzame landbouwpraktijken en het aantal sectorale samenwerkingsverbanden ondersteund door de provincie. Zijn aan deze streefwaarden niet alleen aantallen maar ook kwaliteitseisen/randvoorwaarden verbonden?

Antwoord

Ja, in de regelingen die ten grondslag liggen aan deze aanvragen zijn diverse randvoorwaarden en kwaliteitseisen opgenomen.

Vraag 9

Vraag over Begroting 2026

Platteland en natuur:

Het programmaplan TLG is prioriteit nummer drie bij de prioriteiten versus regulier en daarbij wordt enkel groenblauwe dooradering genoemd.

Worden andere maatregelen hierbij ook meegenomen of enkel groenblauwe dooradering?

En hoe wil men de voorgenomen integraliteit tussen maatregelen borgen?

Antwoord

Uw Staten is geïnformeerd over de voortgang van het programma Toekomst Landelijk Gebied. Hierin is een groslijst aan actieve projecten en initiatieven opgenomen die op dit moment integraal door de provincie worden ondersteund. Het organiseren en versterken van de groenblauwe dooradering op overheidsgronden is hier een onderdeel van. Binnen het programma worden de lopende activiteiten en initiatieven integraal ondersteund en geborgd.

Vraag 10

Vraag over Begroting 2026

Platteland en natuur:

De legalisatie en ondersteuning van PAS-melders staat niet genoemd in de begroting. Wat is hiervoor de verklaring en welke financiële en personele middelen hiervoor begroot?

Antwoord

Legalisatie van de PAS-melders is een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het Rijk heeft aan de provincie Groningen ca. € 11,5 miljoen via een specifieke uitkering (SPUK) beschikbaar gesteld om meldingen te legaliseren, waarvan 5% kan worden ingezet voor personele middelen. Vanwege uitspraken van de Raad van State op 18 december 2024 blijkt het echter amper mogelijk om melders te legaliseren/ondersteunen omdat vergunningverlening, ook via intern salderen, niet meer mogelijk is.

Vraag 11

Vraag over Begroting 2026
Platteland en natuur: Hebben wij reserveringen staan voor de stikstofproblematiek, zo ja, hoeveel, zo nee, hoeveel schatten wij in de komende twee jaar nodig te hebben?
Antwoord
Oplossen van de stikstofproblematiek is primair een verantwoordelijkheid van het Rijk. Op dit moment is € 105 miljoen beschikbaar voor Transitie Landelijk Gebied en stikstof/natuurherstelmaatregelen via de volgende SPUK-regelingen: <ul style="list-style-type: none">• € 27 miljoen - Provinciale Versnellingsvoorstellen transitie Landelijk Gebied (laaghangend Fruit fase 1)• € 60 miljoen - Regeling provinciale maatregelen Landelijk Gebied (RPML)• € 6 miljoen - Gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties (Rpgb)• € 12 miljoen - Legalisering PAS-melders. Het blijkt echter maar ten dele mogelijk deze middelen in te zetten vanwege de uitspraken van de Raad van State op 18 december 2024. Naast de rijksmiddelen heeft de provincie zelf € 1,7 miljoen gereserveerd voor het TLG-proces. Hiermee worden concrete projecten met draagvlak in het gebied gefinancierd (pronkjewails). Gelet op de huidige juridische impasse in het landelijk gebied rond stikstofgerelateerde natuurtoestemmingen en het ontbreken van concreet rijksbeleid is het momenteel niet mogelijk een inschatting te maken wat de komende jaren aan middelen en capaciteit nodig is.

Vraag 12

Vraag over Begroting 2026
Openbaar bestuur: pagina 43 website: In hoeverre is Marketing Groningen betrokken bij de merkstrategie? Wie heeft de regie?
Antwoord
Marketing Groningen is - naast de Groningse gemeenten, Het Akkoord van Groningen en Nationaal Programma Groningen - ook betrokken bij het ontwikkelen van een gezamenlijke merkstrategie van en voor Groningen. Het ontwikkelen van een gezamenlijke merkstrategie gebeurt onder regie van de provincie en gemeente Groningen in samenwerking met de genoemde partijen.

Vraag 13

Vraag over Begroting 2026
Openbaar bestuur: Waarom is het opkomstpercentage bij de verkiezingen de enige meetbare indicator voor een toegankelijk en transparant besluitvormingsproces?
Antwoord
Het opkomstpercentage is een landelijk verplichte indicator en op dit moment de enige meetbare indicator die we hanteren. In het verleden is ook de beleving van insprekers en gasten van de staten als indicator gehanteerd, op basis van een vierjaarlijks belevingsonderzoek onder insprekers en gasten van de staten. De aanbevelingen hebben geleid tot enkele aanpassingen, waaronder meer oog voor begeleiding en nazorg. Het laatste belevingsonderzoek heeft plaatsgevonden in 2018. Hieruit kwamen geen belangwekkende aanbevelingen. In 2022 is geen onderzoek uitgevoerd in verband met corona, waarna de indicator is vervallen.

Vraag 14

Vraag
Openbaar bestuur: Is er bij bestuurlijke samenwerking en toezicht geen indicator over een aantal geslaagde of opgestarte participatieprojecten terwijl er wel over wordt gesproken bij de prestaties? Wat is hier de reden voor?
Antwoord
Het doel is om participatieprocessen consequenter en transparanter vorm te geven. Het vastgestelde participatiebeleid en de bijbehorende participatieleidraad helpen hierbij. In de aankomende participatieverordening zal dit ook juridisch worden vastgelegd. In de verordening worden een participatieplan (vooraf) en een participatieverslag (achteraf) als instrumenten opgenomen. In de langetermijnagenda wordt zichtbaar gemaakt welke participatietrajecten gaan lopen. Enkel het aantal participatieprojecten is niet leidend. Het wel of niet 'slagen' van participatie wordt niet actief bijgehouden. Bij trajecten waarbij Provinciale Staten een actieve rol hebben, kan het werkblad 'Bestuurlijke Meetlat' uit de participatieleidraad helpen bij het vormen van een oordeel over het participatieproces.

Vraag 15

Vraag over Begroting 2026
P.8 Wordt de "Noordelijke Samenwerking Nieuwe Stijl" ook met de Staten gedeeld?
Antwoord
Ja, indien er sprake is van een nieuwe noordelijke samenwerking nieuwe stijl, dan zult u hierover ingelicht worden.

Vraag 16

Vraag over Begroting 2026
P.35 Bij resultaat 26-27 (Milieubeleid bedrijven) wordt de kwalificatie 'excellent' gebruikt. Hoe moet deze beoordeling geïnterpreteerd worden?
Antwoord
"Excellente uitvoering" Seveso is een landelijk gebruikte term. Deze verwijst naar de goede naleving en handhaving van de Seveso-regelgeving, die zware ongevallen met gevaarlijke stoffen moet voorkomen. Dit wordt gerealiseerd door een eenduidig, risicogestuurd toezicht via de Landelijke Benadering Risicobedrijven (LBR), waarbij inspectiediensten de naleving controleren. Bedrijven moeten aantonen dat ze hun risico's beheersen en dit gebeurt door fysieke inspecties en het indienen van veiligheidsrapporten.

Vraag 17

Vraag over Begroting 2026
P.39 Waarom zijn de niet-NPG-indicatoren niet opgenomen? Daarnaast: er wordt gesproken over beleidsdoelen (consultatie op wet voorstellen). Waarom wordt hier geen beleidsdoel beroepsprocedures op besluit van minister opgenomen (Bijv. Pieterzijl-Oost)?
Antwoord
Voor wat betreft de schadeafhandeling, versterking en de hoogte van de gaswinning heeft de provincie geen systeemverantwoordelijkheid maar een coördinerende en faciliterende rol. Daarom zijn geen indicatoren opgenomen. Voor Nationaal Programma Groningen zijn aparte afspraken gemaakt over indicatoren. Hiervoor wordt op

overkoepelend niveau voor het gehele programma gerapporteerd door het bestuur van Nationaal Programma Groningen.

Vraag 18

Vraag over Begroting 2026

P.43

Waarvoor werd de SPUK (38k) precies ingezet?

Op pagina 59 wordt een doelstelling van nul verkeersslachtoffers in 2050 genoemd, is dit een doelstelling die eerder is bepaald? Daarnaast is dit toch compleet onrealistisch?

Antwoord

Pag. 43:

Het bedrag aan SPUK's heeft betrekking op programma 2 Milieu en energie en betreffen diverse specifieke uitkeringen waarvan de verwachte bestedingen met name in 2025 zijn begroot zoals bijvoorbeeld Agroprogramma (€ 23,9 miljoen), MKB aardbevingsschade 2021-2025 (€ 7,8 miljoen), CDOKE (Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid: € 1,3 miljoen) en Uitvoeringsprogramma subsidieregeling Warmtetransportproject (€ 9,9 miljoen). Eventuele herfasering naar 2026 en verder vindt plaats op een later moment in deze P&C-cyclus.

Pag. 59:

Ons uitgangspunt is dat elk verkeersslachtoffer er één te veel is. In het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV2030) is deze doelstelling opgenomen (nul verkeersdoden in de EU in 20250). Het SPV 2030 is eind 2018 vastgesteld en beschrijft een gezamenlijke landelijke koers van verschillende overheden en andere verkeersprofessionals om het aantal verkeersslachtoffers drastisch te verminderen. Wij hebben ons hieraan als provincie geconformeerd vandaar deze doelstelling.

Vraag 19

Vraag Begroting 2026

(pag 63)

Waarom is de streefwaarde van "Klantwaardering regionaal openbaar vervoer waarvoor provincie concessie verleent (trein respectievelijk bus)" lager dan de waarden van afgelopen jaren?

Antwoord

De opgenomen streefwaarde voor 2025 komt uit het Programma Mobiliteit dat in 2022 is vastgesteld. De streefwaarde is dus een inschatting die in 2022 gemaakt is. In afstemming met de vervoerders is een meer realistische streefwaarde bepaald met als gevolg dat de waarde in 2025 wat lager is maar nog wel steeds is behaald.

Vraag 20

Vraag over Begroting 2026

(pag 66)

Waarom is gekozen voor de stijging van 2% als streefwaarde in 2025 van de groei in wandelknooppuntennetwerk?

Zou dit niet een hogere stijging kunnen zijn?

Antwoord

Ja, dit zou een hogere stijging kunnen zijn. Wij achten echter 2% een realistisch percentage, gezien de omvang van het budget voor dit onderwerp en de tijdsinspanning met betrokken partijen ten aanzien van dergelijke uitbreiding.

Vraag 21

Vraag over Begroting 2026 (pag 66) Hoe is "Knelpunten in openingstijden en bediening van onze vaarwegen verminderen" een indicator van beleid over actieve mobiliteit?
Antwoord Onder actieve mobiliteit verstaan we hier lopen, fietsen én varen. Op pagina 64 van het programma mobiliteit staat hierover het volgende: "Tot slot zetten we vanuit actieve mobiliteit in op recreatief varen. We sluiten hiervoor aan bij de agenda vrijetijdseconomie van de provincie. We gaan samen met het Rijk, gemeenten en waterschappen aan de slag met het verbeteren van de recreatieve vaarroutes. Daarom monitoren wij de tevredenheid van de vaarrecreatant."

Vraag 22

Vraag over Begroting 2026 Op pagina 67 wordt een stimulering van doorfietsroutes genoemd, hierbij specifiek samenwerking met Gemeente Groningen, Regio Groningen-Assen, en Provincie Drenthe. Wordt in de rest van de provincie fietsen ook gestimuleerd, en op welke manier?
Antwoord Ja, in de hele provincie wordt fietsen gestimuleerd. Een overzicht van alle activiteiten waarmee we fietsen stimuleren is te vinden in het Werkplan Fiets 2024 -2027 . Dit werkplan bevat zowel stimuleringsmaatregelen als ook verbeteringen aan het regionale fietsnetwerk, waarmee we fietsverbindingen aantrekkelijker en veiliger maken. Een voorbeeld van een stimuleringsproject is de campagne 'Kort ritje, das zo gefietst'. We sluiten aan bij de landelijke campagne met lokale communicatie en activiteiten in de hele provincie zoals de fietstas-challenge, waarmee we supermarktbezoekers bewustmaken dat veel boodschappen met de fiets vervoerd kunnen worden.

Vraag 23

Vraag over Begroting 2026 Op pagina 67 wordt het verdichten en optimaliseren van bestaande wandelnetwerken genoemd als prestatie. Een van de indicatoren is de lengte van het wandelknooppuntennetwerk, wordt er ook gewerkt aan het vergroten van het netwerk naast het verdichten en optimaliseren?
Antwoord Ja, met het verdichten van het wandelknooppuntennetwerk wordt bedoeld dat het netwerk binnen de grenzen van de provincie Groningen wordt vergroot. Extra kilometers aan wandelpaden worden opgenomen in het wandelknooppuntennetwerk. In de gemeenten Stadskanaal en Pekela is de dichtheid van het wandelknooppuntennetwerk relatief laag, daarom wordt er nu samen met de gemeenten gewerkt aan het verdichten. Daarnaast wordt het bestaande netwerk waar mogelijk geoptimaliseerd.

Vraag 24

Vraag over Begroting 2026 Waarom krijgen we op pagina 68 en 70 niet de cijfers van de goederenvervoer en logistiek en infrastructuur van 5 jaar geleden als die 5-jaarlijks gemeten worden?
Antwoord Eerdere gegevens en cijfers over de genoemde indicatoren zijn niet voorhanden omdat we zijn begonnen met het meten van de genoemde indicatoren na vaststelling van het programma Mobiliteit (november 2022).

Vraag 25

Vraag over Begroting 2026
Worden watergebonden bedrijven meegenomen in het proces genoemd op pagina 71: "Uitvoeren classificatieonderzoek en bepalen van het vervolgproces naar de classificatie Winschoterdiep / A.G. Wildervanckanaal ter voorbereiding op werkzaamheden om te komen tot een toekomstbestendige vaarweg?"
Antwoord
Ja.

Vraag 26

Vraag over Begroting 2026
P.86 Waarom wordt de beroepsvisserij als enige sector afzonderlijk genoemd? aanvullend: waarom (pagina 257) wordt er nu al gekozen om vanaf 2028 structureel 384.000 beschikbaar te stellen voor visserij? Wat is hierbij de onderbouwing?
Antwoord
Het ondersteunen van beroepsvisserij op zee is een nieuwe ambitie; om deze te borgen en inzichtelijk te maken, is deze afzonderlijk genoemd. Het voorstel om de hiervoor opgenomen middelen structureel ter beschikking te stellen, is ingegeven door de kansen die er zijn voor een transitie naar een duurzame en toekomstbestendige visserij. Deze transitie vraagt om betrokkenheid van zowel de sector als natuurorganisaties en om een koppeling met de Groningse ambities ten aanzien van Werelderfgoed Waddenzee.

Vraag 27

Vraag over Begroting 2026
P.90 Waarom zijn er geen streefwaarden opgenomen? De visie vrijetijdseconomie loopt immers tot 2030
Antwoord
De streefwaarden Vrijetijdseconomie zijn streefontwikkelingen ten opzichte in heel Nederland. Het gaat om de ontwikkeling van het aantal overnachtingen, het aantal banen en het aantal vestigingen in de sector. We streven naar een ontwikkeling die groter is dan, of gelijk is aan de ontwikkeling in heel Nederland is. Voor deze data is de provincie afhankelijk van openbare onderzoeken van het CBS en het LISA vestigingenregister. De ontwikkelingscijfers worden medio 2026 verwacht. De streefwaarde van het imagocijfer is gekoppeld aan het vorige imago-onderzoek dat de provincie heeft laten uitvoeren (2024). In 2028 staat het volgende imago-onderzoek gepland als onderdeel van de NPG-Imagomonitor.

Vraag 28

Vraag over Begroting 2026
P.95 Kan er meer toelichting worden gegeven waarom de kosten van de provincie Drenthe gemeente Tynaarlo nu anders worden opgenomen in de begroting?
Antwoord
De subsidieaanvraag moet nog ontvangen worden, op het moment dat deze aanvraag is ontvangen zullen zowel de lasten als de baten opgenomen worden in de begroting. Dit is dezelfde werkwijze als in 2025, de afwijking ontstaat doordat de subsidieaanvraag voor 2025 al wel is ontvangen en in de Begroting 2025 is verwerkt.

Vraag 29

Vraag over Begroting 2026
P.121 Waarom wordt jongerenparticipatie niet de JAR ook genoemd?
Antwoord
De Jongerenadviesraad (JAR) maakt onderdeel uit van het bredere jongerenparticipatiebeleid van de provincie. De JAR wordt actief ondersteund door de provincie en speelt een belangrijke rol in het versterken van de stem van jongeren in beleid en uitvoering. Daarnaast is de raad nauw betrokken bij de samenwerking met scholen en het bredere netwerk van jongerenorganisaties in Groningen.

Vraag 30

Vraag over Begroting 2026
P.128 Waarom zijn hier geen indicatoren opgenomen?
Antwoord
We zijn bezig met het bepalen en valideren van diverse indicatoren voor de bedrijfsvoering. Eventuele indicatoren (met streefwaarden) die geschikt zijn om over te verantwoorden in de P&C-cyclus zullen worden opgenomen in de Begroting 2027.

Vraag 31

Vraag over Begroting 2026
P.135 Bij de ontwikkelingen van het provinciefonds is 11 miljoen euro extra aan baten opgenomen als negatief effect in de baten-verschilanalyse. Zien wij dit verkeerd?
Antwoord
Er is een onjuiste toelichting opgenomen in de verschillenanalyse. De uitkering uit het Provinciefonds is ten opzichte van 2025 € 11,6 miljoen lager in plaats van hoger. Vandaar ook het negatief effect in de verschillenanalyse van de baten. Onderstaand hebben wij een herziene toelichting opgenomen. Dit betreft een toelichting op de verschillen tussen de uitkering 2025 en 2026 en deze toelichting is niet een-op-een aan te sluiten op de toelichting Septembercirculaire 2025 Provinciefonds bij de paragraaf 2.2 Autonome ontwikkelingen in het onderdeel Financiële begroting van de begroting. Bij dit onderdeel wordt namelijk de mutatie in de uitkering per jaar toegelicht op basis van de septembercirculaire. De lagere uitkering uit het Provinciefonds 2026 is het gevolg van positieve en negatieve effecten. De negatieve effecten betreffen een correctie in 2026 op de incidentele compensatie voor de jaren 2024 en 2025 van de overgang van trap op trap af naar de bbp-systematiek en een verlaging in 2026 in verband met het plafond BTW-compensatiefonds. Daarnaast hebben wij in 2025 een incidentele bijdrage voor de financiering van de extra werkzaamheden Nij Begun meegenomen. Tenslotte heeft de jaarlijkse toename van de behoedzaamheidsbuffer ook nog een negatief effect. De positieve effecten hebben betrekking op het accres 2026, een eenmalige rijksbijdrage in 2026 in verband met de overgang naar een nieuwe financieringssysteem, toename in verband met taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen en de positieve vereveningseffecten OEM/mrb en herzien verdeelmodel.

Vraag 32

Vraag over Begroting 2026
P.216 Er is sprake van een reservemutatie voor €3,6 miljoen voor platteland en natuur. Waar is deze post op gebaseerd en waar is de herkomst van dit bedrag terug te vinden?

Antwoord

De reservemutatie 2026 is € 3,968 miljoen en heeft betrekking op de dekking van een aantal kredieten binnen het programma Platteland en natuur vanuit een drietal reserves; de Algemene reserve, reserve Overboeking kredieten en reserve Programma Landelijk Gebied. Dit betreft herfasering van middelen tussen de jaren. De herkomst van dit bedrag, inzicht in programma en welke reserves, is niet één op één terug te vinden in de begroting.

Vraag 33

Vraag over Begroting 2026

P.246

Wordt er ook een bijdrage van gemeenten verwacht voor de HinderApp, als de provincie de deze middelen beschikbaar stelt?

Antwoord

Ja.

Deelname is nog wel onzeker voor de komende jaren. De deelnamebijdrage is naar rato van inwoners.

Vraag 34

Vraag over Begroting 2026

P.247

Waarom wordt er gekozen voor het aanstellen van een externe projectleider in plaats van een interne?

Antwoord

In 2024 is de Omgevingswet ingevoerd. Met die invoering is de werkwijze van vergunningverlening gewijzigd, onder andere door het invoeren van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Daarnaast is de vergunningverlening van milieubelastende activiteiten leges plichtig geworden.

Het opnieuw onderbouwen van de kostendekkendheid is daarmee omvangrijk en gezien de beperkte capaciteit niet zomaar intern uit te voeren.

Daar komt bij dat een dergelijk onderzoek een specialisme vereist die niet breed binnen de provincie beschikbaar is. De aan te trekken externe projectleider zal dan ook op hierop worden geselecteerd.

Vraag 35

Vraag over Begroting 2026

P.262

De €25.000 voor de regenboogambassadeur: wat wordt bedoeld met "de functie beleggen in het netwerk"?

Antwoord

In de motie [M319. Van Vlag naar Verbinding](#) werd gevraagd om uit te zoeken hoe de functie van Regenboogambassadeur structureel kan worden ingericht binnen het bestaande beleid op inclusie, leefbaarheid en sociale veiligheid.

Om hier invulling aan te geven, kiezen wij ervoor om een vacature open te stellen voor de functie van Groningse Regenboogambassadeur. Op deze manier verankeren we de functie in de organisatie. We maken bij het verspreiden van de vacature gebruik van ons brede netwerk, waaronder organisaties als het COC en andere lokale partners. Tegelijkertijd is de vacature openbaar en kan dus iedereen reageren die interesse heeft. Zie ook de informerende [brief](#) die op 7 oktober 2025 naar uw Staten is gestuurd.

Vraag 36

Vraag over Begroting 2026

P.267

Er wordt extra budget vrijgemaakt voor lobbyactiviteiten. Wordt dit via het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) ingezet, en dragen andere provincies hier eveneens aan bij?

Antwoord

De extra gelden voor lobby-activiteiten worden louter via onze eigen provincie ingezet. Het gaat om bewustwording van belang van lobby en verder het doorlopen van alle stappen die van belang zijn bij het opzetten van een goede lobby. SNN wordt hierbij wel vermeld als vehikel voor de noordelijke lobby, andere provincies dragen hier niet aan bij.

Vraag 37

Vraag over Begroting 2026

P.273

Waarom wordt de omvang van het tekort acceptabel geacht?
Kunnen jullie dit duidelijker beargumenteren?

Antwoord

De ontwikkeling van het financieel perspectief is omgeven met onzekerheden. We hebben voor het eerst een doorkijk voor een periode van 10 jaar opgenomen in de begroting. De doorkijk is gebaseerd op aannames met de wetenschap van nu, deze kunnen anders uitpakken in de tijd.

We verwachten dat er mogelijkheden zijn om de in de doorkijk opgenomen tekorten in de toekomst weg te werken. Te denken valt bijvoorbeeld aan de toekomstige ontwikkeling van het nog vast te stellen nieuwe verdeelmodel van het Provinciefonds. Deze verwachte extra opbrengsten (boven op de verwerkte opbrengsten uit de tussenstap) zijn nog niet verwerkt in de huidige doorkijk.

Daarnaast zijn er nog andere knoppen waaraan gedraaid kan worden, zoals bijvoorbeeld bezuinigen. Mocht de noodzaak daartoe bestaan, dan zullen we daarin uiteraard een zorgvuldig proces doorlopen, rekening houdende met de daarvoor geldende wettelijke en redelijke termijnen. We zullen uw Staten daarin actief betrekken en met uw Staten de goede discussie voeren.

We actualiseren de doorkijk tweemaal per jaar, zodat we tijdig kunnen bijsturen.

Vraag 38

Vraag over Najaarsmonitor 2025

pag 9 pdf:

Subsidie ruimtelijke kwaliteit: 80% budget beschikbaar, is daar een oorzaak van deze onderbesteding?

Antwoord

Aanvragers hebben vaak extra tijd nodig om proces en kosten goed inzichtelijk te krijgen. Daarna kunnen ze de aanvraag met bijbehorende offerte in gang zetten.

Twee aanvragen zijn vastgesteld en er zijn nu in oktober twee aanvragen bijgekomen, waardoor de subsidiepot nu waarschijnlijk volledig zal worden benut.

De komende periode vragen wij intern en bij gemeenten extra aandacht voor deze regeling.

Vraag 39

Vraag over Najaarsmonitor 2025

pag 18:

Het badseizoen 1 mei tot 1 oktober, zou dit uitgebreid kunnen worden vanaf bv 1 april? Ivm vakanties en veranderend klimaat.

Antwoord

Om de onderzoeks- en administratieve lasten te verlichten is ervoor gekozen om het badseizoen voor alle 49 zwemlocaties vast te leggen en dit mee te nemen in dit aanwijzingsbesluit. Maar individuele eigenaren van een zwemlocatie kunnen bij ons altijd een verzoek indienen voor een aangepast badseizoen.

Partij voor de Dieren

Vraag 1

Vraag over Begroting 2026
<p>Programmaplan: 1. Ruimte en water Het Watersnodeneindrapport Groningen van de NRK signaleert dat de provincie Groningen tot nu toe onvoldoende uitgaat van het principe dat water leidend moet zijn.</p> <p>Vraag 1a: Houden Provinciale Staten in 2026 en daarna in de gehele provincie rekening met het overstromingsrisico bij de keuze voor de locatie van woningbouw? Vraag 1b: Zo nee, waar wel en waar niet? Zo ja, hoe wordt er rekening mee gehouden?</p> <p>Vraag 2a: Houden zij bij die keuzes consequent rekening met ontwikkelingen op de langere termijn, ook als de klimaatopwarming sneller zou gaan dan voorspeld? Vraag 2b: Zo nee, waarom niet?</p>
Antwoord
<p>Vraag 1a. en b. In onze concept ontwerp-Omgevingsvisie hebben we het principe dat water en bodem sturend moet zijn nadrukkelijk opgenomen. Ten aanzien van woningbouw is de keuze en de ambitie voor dit onderwerp uitgewerkt. In de concept ontwerp-Omgevingsvisie is opgenomen: "Onze keuzes voor vitale en duurzaam bereikbare steden en dorpen: woningbouwlocaties zijn klimaatadaptief gebouwd en ingericht. Voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen in laaggelegen gebied geldt een motiveringsplicht vanuit water en bodem sturend", en "In onze omgevingsverordening nemen we regels op over overstroombare gebieden en laaggelegen gebieden. Daarbij maken we gebruik van het landelijke afwegingskader voor een klimaatadaptieve gebouwde omgeving.", en "We leggen vast wat de overstroombare en laaggelegen gebieden binnen de provincie zijn. Binnen deze gebieden werken we met gemeenten, waterbeheerders en de Veiligheidsregio samen aan de gevolgenbeperking bij overstromingen. De laagste delen van de provincie duiden we aan als laaggelegen gebied. Hier is geen plaats voor nieuwe woningen of andere kwetsbare functies. Uitzonderingen hierop maken we als er voorzorgsmaatregelen worden genomen, en/of maatregelen die wateroverlast voor deze functies beperken ("mitigerende maatregelen"). Deze moeten onderdeel zijn van de investeringsbeslissing en de kosten ervan kunnen niet worden afgewenteld op de samenleving."</p> <p>Momenteel werken we aan de uitwerking van hetgeen in de concept ontwerp-Omgevingsvisie staat als onderdeel van de nieuwe provinciale Omgevingsverordening. In onze huidige provinciale Omgevingsvisie hebben we dit beleid al ingezet: "We hebben laaggelegen gebieden aangewezen (kaart laaggelegen gebieden) waar nieuwbouw in principe waterrobuust plaats moet vinden. Met deze inzet ondersteunen we het instrument van de 'watertoets' van de waterschappen."</p> <p>Kortom: Ja, wij houden voor locaties van woningbouw rekening met overstromingsrisico's.</p> <p>Vraag 2a. en 2b. Bij het opstellen van beleid wordt rekening gehouden met de meest actuele klimaatscenario's die het KNMI ontwikkelt. In deze klimaatscenario's is rekening gehouden met de lange termijn (2050 en 2100).</p>

Vraag 2

Vraag over Begroting 2026
<p>Programmaplan 1. Ruimte en water De provincie is voornemens om kavels uit te geven bij Blauwestad. Blauwestad ligt volgens de Atlasleefomgeving in een gebied met middelgrote overstromingskans, met een waterdiepte van meer dan vier meter.</p> <p>Vraag 3a: Is hier rekening gehouden met het overstromingsrisico nu en op langere termijn?</p>

Vraag 3b: Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe wordt hier rekening mee gehouden?

Antwoord

Ja, we blijven kavels uitgeven. Blauwestad ligt laag ten opzichte van de zee, net zoals een groot deel van Oost-Groningen. Daarom hebben de zeedijken die een mogelijke overstroming tegen moeten gaan ook de hoogste norm die Groningen hanteert. Om het risico nog meer te verkleinen en rekening te houden met de verdere stijging van de zeespiegel kijken we in het programma Eems-Dollard 2050 en de ontwikkeling van de *Brede kustzone* naar hoe we die bescherming extra sterk kunnen maken. Waarbij ook de functies langs de kust gecombineerd kunnen worden met die extra bescherming.

Veder inzoomend op het gebied en de kaveluitgifte/woningbouw in Blauwestad, het projectbureau Blauwestad is verantwoordelijk voor de uitgifte van bouwkavels. Deze liggen verspreid over de vijf woongebieden die in 2005 grotendeels bouwrijp zijn opgeleverd, waarna de kaveluitgifte startte. Daarnaast worden (vanaf 2015) in de woongebieden kleinschalig nieuwe kavels/deelgebieden gecreëerd. De aanleghoogte van de kavels is afgestemd op het vastgestelde waterpeil voor het Oldambtmeer dat fluctueert tussen de NAP-0,65 en -0,35 meter. Recent zijn in de woongebieden Het Havenkwartier en Het Park twee nieuwe deelgebiedenverkavelingen bouwrijp gemaakt. In Het Havenkwartier (fase 7) zijn de kavels aangelegd op NAP+1,25 meter en in Het Park ("Het Park II") op NAP+1,60 meter of hoger. Anders gezegd, deze zijn met ruime marges ten opzichte van het gegeven peil aangelegd.

Verder wordt bij de realisatie van nieuwe kavels en deelgebieden gekeken naar de infrastructuur (opvang en afvoer van regenwater) en klimaatbestendigheid van de openbare ruimte. Zomers worden droger en natte periodes zijn intenser. Hier wordt rekening mee gehouden door een gevarieerd palet aan bomen en planten toe te passen, met een voorkeur voor soorten die droogte-/hittebestendig zijn en/of tegen natte voeten kunnen.

Waterschap Hunze en Aa's voert het (peil)beheer van het Oldambtmeer (categorie: "kleine kans op overstroming" conform website Atlas Leefomgeving, (deel)kaart "Kans op een overstroming vanuit zee, meer of rivier", bron: Rijkswaterstaat, 2024). Deze rolverdeling bestaat sinds de aanleg van het meer. Op termijn is het de bedoeling dat het meer ook in eigendom overgaat naar het waterschap. In de afgelopen jaren zijn in dit kader door de provincie diverse werkzaamheden aan het meer en bijbehorende boezem uitgevoerd, zulks gelet op de eisen die het waterschap stelt op het gebied van waterberging en/of waterkwaliteit. Het Oldambtmeer heeft (binnen de Keur van het waterschap) mede een waterbergingsfunctie. In geval van een gecontroleerde overstroming kan een bewoner een beroep doen op de Regeling schadevergoeding waterbergingsgebieden en geleden schade claimen bij het waterschap. In de verkoopakten wordt verwezen naar deze regeling. Tot op heden is deze functie niet benut. Wel is in overleg met het projectbureau door het waterschap in de afgelopen jaren enige malen water ingelaten om het waterpeil als gevolg van droogteperiodes op niveau te brengen.

Vraag 3

Vraag over Begroting 2026

Programmaplan: 1. Ruimte en water

Tussen 2023 en 2024 is de fysisch-chemische waterkwaliteit substantieel achteruit gegaan, van 73 naar 61 procent. De biologische kwaliteit is weliswaar licht gestegen, maar zat in 2024 pas op 33% (p. 24). Dit is zorgelijk, en gezien de noodzaak van het behalen van de KRW is te verwachten dat de provincie hierin extra zal investeren. De provincie stelt wel dat in 2026 en 2027 binnen de KRW-impuls extra maatregelen uitgevoerd worden die in het in het najaar 2025 gekozen worden.

Vraag 4: Het is najaar 2025. Welke maatregelen zijn er nu bekend?

Vraag 5: De extra maatregelen zijn in de begrotingen voor het beleidsdoel waterkwaliteit niet terug te vinden, want die is lager dan eerdere jaren. Waarom zijn de noodzakelijke maatregelen niet vertaald in investeringen?

Antwoord

Op dit moment is nog geen besluit genomen over de extra maatregelen die wij als provincie gaan uitvoeren.

De extra maatregelen worden gefinancierd uit de middelen die zijn vrijgemaakt voor de uitvoering van motie 61.

Vraag 4

Vraag over Begroting 2026
Programmaplan: 1. Ruimte en water Citaat uit NRK-rapport: "De provincies zetten tot nu toe volop in op vrijwilligheid van betrokkenen om aan de vereisten te voldoen. Uit ons onderzoek blijkt dat het niet waarschijnlijk is dat provincies daarin zullen slagen, ook niet als ze vrijwillig gemaakte afspraken juridisch vastleggen."
Vraag 6: Is de provincie bereid om juridisch verplichtende instrumenten in te zetten? Wat zijn de financiële consequenties van het inzetten van dergelijke instrumenten?
Antwoord
Elke maatregel zal beoordeeld moeten worden op zijn merites. Dat geldt ook voor het inzetten van juridisch verplichtende instrumenten.

Vraag 5

Vraag over Begroting 2026
Programmaplan: 2. Milieu en energie Een van de indicatoren voor milieuhinder is het aantal meldingen over hinder. Deze staat constant op 150. Als het streven is om de hinder te doen afnemen moet deze indicator toch strenger worden over de jaren?
Antwoord
Het aantal klachten is één van de indicatoren voor het meten/beoordelen van hinder. Daarnaast is de werkelijke hinder van belang. Er zullen altijd meldingen zijn, omdat overlast nooit helemaal kan worden uitgesloten. Het aantal meldingen heeft vooral een signaalfunctie. Het geeft ons informatie over waar of als gevolg van welke bedrijven de hinder optreedt. Dan kunnen we daar in de uitvoering beter op inspelen. Het getal van 150 is daarbij voor ons een goed ijkpunt.

Vraag 6

Vraag over Begroting 2026
Programmaplan: 3. Platteland en natuur Vraag 1: Er is € 4,9 miljoen gereserveerd voor het stimuleren en ondersteunen van initiatieven die bijdragen aan: een goed inkomen voor de boer, schone en efficiënte voortbrenging van hoogwaardig voedsel en groene grondstoffen en het leveren van diensten die bijdragen aan maatschappelijke ontwikkelingen. Zouden initiatieven die bijdragen aan het vergroten van dierenwelzijn in de landbouwsector, hier niet ook in meegenomen moeten worden?
Antwoord
Dierenwelzijn zal waar mogelijk als onderdeel van het landbouwbeleid worden meegenomen.

Vraag 7

Vraag over Begroting 2026
Programmaplan: 3. Platteland en natuur Vraag 2: Er komt budget beschikbaar voor onderzoek ondersteunend aan beleid (bijv. predatie). Zou dit budget gebruikt kunnen worden voor onderzoek naar nieuwe diervriendelijke maatregelen voor de bestrijding van overlast door bevers of ganzen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Onderzoek en monitoring is belangrijk om onderbouwde beleidskeuzes te maken. De middelen die daarvoor binnen het soortenbeleid gebruikt worden kunnen dus niet één op één anders ingezet worden. We zijn wel voornemens om vanuit het soortenbeleid ook een aantal concrete acties te financieren om faunaschade met diervriendelijke methodes tegen te gaan. Dit als invulling van de toezegging 'Verkenning preventieve maatregelen'.

Vraag 8

Vraag over Begroting 2026

Programmaplan: 3. Platteland en natuur

Er is budget gereserveerd voor het uitvoeren van een subsidieregeling voor wolfwerende rasters.

Vraag 3: Uit de gegevens van BIJ12 blijkt dat bij een groot deel van de agrariërs die maatregelen toepast, deze niet of verminderd werkzaam zijn door onjuiste plaatsing of onderhoud. Hoe zullen boeren hierbij financieel geholpen worden? Is er budget uitgetrokken voor voorlichting over plaatsing en onderhoud?

Vraag 4: Bent u bereid om een deel van dit budget te gebruiken om een doorgang/tunnel voor kleine zoogdieren te realiseren in de rasters, zodat zij het gebied kunnen blijven doorkruisen?

Antwoord

In die gevallen waarin een raster 'niet werkte' lag dat inderdaad vrijwel altijd aan onjuiste plaatsing of onderhoud. Voorwaarde voor toekenning van de subsidie wordt daarom een advies van de wolvenconsulent vooraf. En na plaatsing van de rasters komt de wolvenconsulent ook langs. De wolvenconsulent werkt in opdracht van de provincie.

De subsidieregeling komt er om dierhouders te helpen hun dieren te beschermen tegen wolven. Daar zetten we op in. Aanpassingen aan een raster om het passeerbaar te maken voor klein wild kunnen dierhouders op aanwijzingen van de wolvenconsulent relatief eenvoudig en tegen lage kosten zelf financieren. Overigens blijft er vaak ook ruimte vrij rondom de afrastering zodat dieren eromheen kunnen. Het is ook bekend dat sommige dieren over of door een draadraster heen kunnen.

Vraag 9

Vraag over Begroting 2026

Programmaplan: 3. Platteland en natuur

Vraag 5: Er is budget uitgetrokken voor stimulering van recreatieve toegang tot natuur en landschap. Wordt ervoor gezorgd dat dit geen verstoring oplevert voor daar levende dieren? Zo ja: hoe? Zo nee: waarom niet?

Antwoord

Terrein beherende organisaties zorgen voor de locaties van recreatieve voorzieningen. Juist door te sturen waar mensen kunnen recreëren wordt gezorgd voor rust in de overige, kwetsbare zones van het natuurnetwerk.

Vraag 10

Vraag

Programmaplan: 3. Platteland en natuur

Vraag 6: Bij het budget van Bos en Hout zien we door de bomen het bos niet meer. Er wordt veel verschillende informatie gegeven. Op blz. 56 staat bijv. dat het incidentele bedrage van 500.000 in 2026 niet meer beschikbaar is.

Wat wordt hier bedoeld?

Betekent dit dat het bedrag geheel besteed is? Als dat niet zo is kan het toch gelabeld worden? Of betekent het dat er in 2026 niet opnieuw een budget van 500.000 euro beschikbaar is?

In de tabel op blz 249 staat voor 2026 en 2027 bij Bos en Hout geen bedrag gereserveerd.
Hoe kan dat? Er was toch 1 miljoen per jaar voor beschikbaar?

Op pagina 180 staat: Daarna is het investeringskrediet door uw Staten opgehoogd naar € 53 miljoen ten behoeve van het programma Bos en Hout (€ 2 miljoen)
Over welke periode gaat dit? Miljoen per jaar?
Kunt u ons vertellen hoeveel geld er voor ieder van de jaren 2025-2029 beschikbaar is voor Bos en Hout?

Antwoord

Het bedrag € 500.000 (pagina 56) is het bedrag dat de Staten eenmalig als extra beschikbaar hadden gesteld voor het programma Bos en Hout voor het jaar 2025. Dit bedrag komt in 2026 te vervallen.

In de tabel op pagina 249 is aangegeven dat vanaf 2028 de middelen voor het programma Bos en Hout structureel worden gemaakt (€ 1 miljoen per jaar).

Het klopt dat voor 2026 en 2027 € 1 miljoen per jaar beschikbaar is voor het programma. De volgende middelen zijn de komende jaren beschikbaar voor de periode 2025-2029:

2025	2026	2027	2028	2029	Totaal 2025-2029
€ 1.500.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 5.500.000
				Reserve PLG *	€ 2.170.000
				Totaal	€ 7.670.000

* incl. € 370.000 overschot 2024

Het investeringskrediet Bos en Hout is beschikbaar om courante ruilgronden aan te kopen die ingezet kunnen worden voor het programma. Het investeringskrediet heeft een looptijd tot en met 2030. Op voorhand is niet in te schatten welke kansen zich in de loop van het jaar voordoen.

Vraag 11

Vraag over Begroting 2026

Programmaplan: 4. Bereikbaarheid

Het beleidsdoel publieke mobiliteit is: Een dekkend netwerk van publieke mobiliteit bestaande uit trein, bus en hubtaxi van voldoende kwaliteit en veiligheid. De gebruikte indicatoren omvatten wel veiligheid en klantwaardering, maar niet de dekking. Te verwachten is dat als een dorp geen ov verbinding heeft, de bewoners niet of minder met het openbaar vervoer zullen reizen en dus ook geen klantenquête invullen. Bovendien is het eenzijdig om zwaar te leunen op klantervaringen: ontevreden klanten hebben mogelijk al lang een auto gekocht.

Vraag: Bent u bereid om een objectieve indicator op te nemen over de dekking?

(Bijvoorbeeld: "het percentage dorpen en woonkernen in de provincie dat een voldoende frequente ov-verbinding heeft om te kunnen gebruiken voor woon-werk of woonschoolverkeer".)

Antwoord

Nee.

De indicatoren die benoemd zijn, zijn rechtstreeks overgenomen uit het Programma Mobiliteit dat door Provinciale Staten is vastgesteld in 2022. Als we dit nu veranderen, betekent dat ook dat we de inhoud (en mogelijk financiën) van het Programma Mobiliteit daarop moeten aanpassen. Daarbij loopt het huidige Uitvoeringsprogramma nog door tot en met 2027. Een mogelijke aanpassing zou daarom logisch zijn in te voegen in het Uitvoeringsprogramma vanaf 2028.

Daarbij is het zo dat de door u genoemde indicator iets anders inhoudt dan het genoemde beleidsdoel. Het dekkende netwerk wordt namelijk in sommige dorpen bereikt door inzet van de hubtaxi en wat precies voldoende frequent is, verschilt ook per dorp en woonkern. Wel is het zo dat wij op verschillende manieren bijhouden of het publieke mobiliteitsnetwerk dekkend is. Bijvoorbeeld via gesprekken met de OV-Consumentenplatforms en rapportages van het OV-bureau.

Vraag 12

Vraag over Begroting 2026
<p>Programmaplan: 5. Economie</p> <p>Hoewel de economische visie onder “maatschappelijk doel” staat, ligt de nadruk uitsluitend op het verdienmodel en besteedbaar inkomen (p.84). Dit is een eenzijdige kortetermijnvisie.</p> <p>Economie omvat ook een gezonde leefomgeving voor de inwoners. De ecologische en de economische kosten van gebrek aan schoon drinkwater, en ongezond hoge concentraties ZKS en PFAS zijn gigantisch.</p> <p>Een echt verantwoorde economie neemt alle kosten van een te vestigen bedrijf mee, inclusief de vervuiling in water en lucht en landschap en de kosten voor het herstel daarvan.</p> <p>Vraag 1: Bent u bereid om ook de langeretermijnkosten van het voorkomen of volledig compenseren van vervuiling van water en lucht, en de achteruitgang van ecosystemen op te nemen in de economische rendementsberekeningen?</p>
Antwoord
<p>Het streven van de Economische Visie is het verhogen van de brede welvaart. Hierbij is ook aandacht voor onder andere gezondheid, milieu en ecologie. Bij economische afwegingen, zoals bijvoorbeeld het verstrekken van subsidies, wordt al rekening gehouden met aspecten die breder zijn dan puur economisch/financieel.</p>

Vraag 13

Vraag over Begroting 2026
<p>Programmaplan: 5. Economie</p> <p>GS wil investeren in verduurzaming en innovatie, gerelateerd aan een transitie naar een duurzame en toekomstbestendige visserij met betrokkenheid van zowel de sector als natuurorganisaties. Wij pleiten voor een toekomstbestendige vergunningverlening, die zowel ecologische als economische belangen in balans houdt. Op dit moment worden vissen in de zeevisserij gedood op een manier die met veel lijden gepaard gaat, waarbij zij zeer langzaam sterven.</p> <p>Vraag 2: Bent u bereid om deze innovatie mede te richten op het voorkomen van vissenleed door de inzet van diervriendelijkere dodingsmethoden (bijvoorbeeld elektrische bedwelmings)?</p>
Antwoord
<p>Innovaties gericht op het verminderen van dierenleed leveren een bijdrage aan een duurzame en toekomstbestendige visserij. Daarnaast dragen ze ook bij aan het minder belasten en/of verstoren van het ecosysteem als geheel en een kwalitatief beter product voor de consument. Dit innovatiegebied bevindt zich echter nog in een studiefase. De WUR brengt momenteel een onderzoekopstelling (voor platvissen) voor het eerst aan boord van een commercieel schip. Het toekennen van middelen vanuit de provincie Groningen is dus nog niet aan de orde, wel het vragen van aandacht voor dit onderwerp bij bijvoorbeeld het Bestuurlijk Platform Visserij en het visserijonderwijs om deze innovatie te versnellen.</p>

Vraag 14

Vraag over Begroting 2026
<p>Programmaplan: 5. Economie</p> <p>Het beleidsdoel van de vrijetijdseconomie is: “Betere benutting van de toeristisch-recreatieve potentie door het aantrekken van meer bezoekers die langer blijven, waardoor de toeristische bestedingen toenemen en de sector een grotere bijdrage aan de brede welvaart in de provincie doet”.</p> <p>Ook hier gaat het alleen over geld en inkomsten. In onze provincie zijn intussen verscheidene voorbeelden van schade die inwoners leiden doordat kleine betaalbare campings worden opgekocht door grote bedrijven, die zich richten op welgestelde toeristen van buiten de provincie.</p> <p>Vraag 3: Bent u bereid om in het beleidsdoel en de indicatoren ook op te nemen dat de investeringen in vrijetijdseconomie niet ten koste mogen gaan van de kleinschalige, betaalbare manier van recreëren van eigen inwoners?</p>

Antwoord

Op 3 februari 2021 hebben uw Staten de Strategische Visie Vrijtijdseconomie 2021-2030 vastgesteld met hierin de doelen waaraan we werken om de vrijetijdseconomie in tien jaar tijd op een hoger plan te krijgen met als uiteindelijk doel dat alle inwoners hiervan profiteren (brede welvaart). De indicatoren uit de visie liggen vast tot en met 2030.

Op dit moment werken we door middel van het tweede uitvoeringsprogramma 'Groeidend Gastvrij 2024-2027' aan de realisering van die bijdrage aan de brede welvaart. Dit gaat verder dan het genereren van alleen geld en inkomsten. We streven met ons beleid naar een divers en evenwichtig recreatief aanbod, inclusief kleinschalige, betaalbare manieren om te recreëren. Ontwikkelingen zoals de verkoop van kleinschalige campings aan grotere marktpartijen liggen veelal buiten de directe provinciale invloed. De provincie heeft op grond van de Omgevingswet vooral een kaderstellende en regulerende rol (via onder andere de omgevingsvisie en omgevingsverordening). Ruimtelijke besluiten op lokaal niveau zijn een gemeentelijke bevoegdheid. In samenwerking met gemeenten zetten wij in op een divers en toegankelijk aanbod, met ruimte voor zowel hoogwaardige als betaalbare vormen van recreatie.

Vraag 15**Vraag over Begroting 2026**

Programmaplan: 5. Economie

Vraag 4: Hoeveel geld steekt de provincie (via de NOM) in Nedmag per jaar? En in Nobian?

Antwoord

De NOM is weliswaar aandeelhouder van Nedmag, maar steekt daar jaarlijks net als de provincie zelf geen geld in. NOM is geen aandeelhouder in Nobian. Zowel NOM als provincie steken geen geld in Nobian.

Bijlage

Wij hebben geconstateerd dat in de versie van de Begroting 2026 die naar uw Staten is gestuurd een aantal tabellen onjuiste bedragen bevat.

Waar in de begroting?	Welke onderdelen betreft het?
In vogelvlucht	Financiën: Tekst en taartdiagrammen
Financiële begroting	Tabel 15. Totale lasten en baten Tabel 15a. Lasten, baten en saldo per programma (enkel lasten en baten) Tabel 16. Baten naar inkomstenbron
Bijlagen	Bijlage 4. Lasten en baten naar taakveld

De lasten en baten zijn te hoog weergegeven. Aan beide kanten is hetzelfde bedrag te hoog, dus budgettair neutraal.

Voor het opstellen van deze tabellen in de begroting wordt een afgrenzingsdatum in de boekhouding gehanteerd. Er is hierbij echter een verkeerde afgrenzingsdatum gehanteerd. Hierdoor zijn ten onrechte drie begrotingswijzigingen in mandaat van ons college meegenomen in de cijfers in deze tabellen. Deze zouden pas meegenomen moeten worden bij het eerstvolgende P&C-document na de begroting. Dit hebben wij niet meer geconstateerd.

Het betreft feitelijk een presentatiekwesitie (zowel lasten als baten te hoog verantwoord). Het heeft dus ook geen gevolgen voor het overall beeld van de begroting en de begrotingsruimte.

Wij zullen uw Staten hiervoor een erratum toesturen.

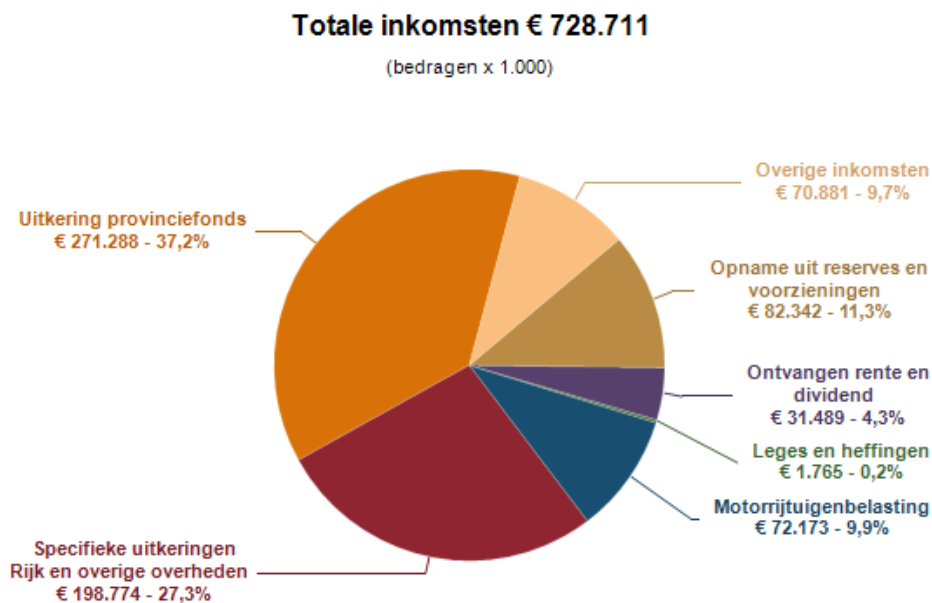
In deze bijlage hebben wij met gele arceringen inzichtelijk gemaakt waar de aanpassingen zitten.

In vogelvlucht

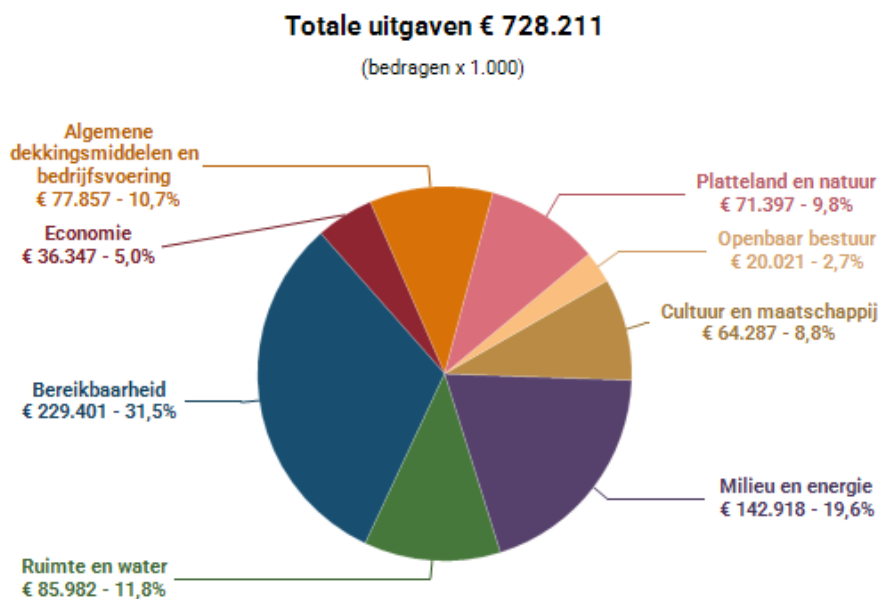
1. Financiën - in vogelvlucht

Voor 2026 bedragen de begrote inkomsten in totaal € 728,7 miljoen en de begrote uitgaven € 728,2 miljoen. Per saldo betekent dit een begrotingsruimte van € 0,5 miljoen. Hieronder zijn de begrote inkomsten en uitgaven gespecificeerd.

Waar komt het geld vandaan?

Waar gaat het geld naartoe?

Financiële begroting

1. Overzicht van lasten en baten

Tabel 15. Totaaloverzicht van lasten en baten

(x € 1.000)	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2026	Meerjarenraming		
				2027	2028	2029
Lasten	561.239	803.160	712.620	601.878	540.490	455.413
Baten	589.006	743.534	647.162	556.795	516.669	434.226
Saldo lasten en baten	-27.767	59.626	65.458	45.083	23.821	21.187
Toevoegingen	137.705	97.164	15.591	9.470	7.969	3.996
Onttrekkingen	131.053	157.341	81.549	55.054	33.790	27.183
Mutaties reserves	6.653	-60.177	-65.958	-45.583	-25.821	-23.187
Saldo na reservemutaties	-21.114	-551	-500	-500	-2.000	-2.000

1.1 Lasten, baten en saldo per programma

Tabel 15a. Lasten, baten en saldo per programma

(x € 1.000)	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2026	Meerjarenraming		
				2027	2028	2029
Ruimte en water	24.016	68.653	85.982	111.145	70.503	30.431
Milieu en energie	67.554	178.476	142.918	73.570	63.957	43.972
Platteland en natuur	78.960	89.287	71.397	72.748	75.024	61.981
Bereikbaarheid	215.766	268.901	222.578	175.515	177.244	169.308
Economie	40.619	41.665	35.049	34.074	23.571	23.765
Cultuur en maatschappij	51.933	72.295	64.287	42.129	38.438	31.756
Openbaar bestuur	14.030	20.142	20.021	21.247	18.725	19.031
Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	68.361	63.743	70.388	71.451	73.028	75.170
Totaal lasten	561.239	803.160	712.620	601.878	540.490	455.413

(x € 1.000)	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2026	Meerjarenraming		
				2027	2028	2029
Ruimte en water	15.351	61.683	76.826	101.554	63.577	23.485
Milieu en energie	44.765	148.029	112.113	45.405	37.308	17.793
Platteland en natuur	23.624	21.220	11.763	12.718	17.697	5.872
Bereikbaarheid	69.626	65.240	39.879	19.502	22.614	9.273
Economie	22.981	15.013	9.901	11.043	1.764	1.656
Cultuur en maatschappij	26.549	35.666	18.578	6.157	5.139	1.473
Openbaar bestuur	323	450	302	302	302	302
Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	385.786	396.233	377.799	360.114	368.268	374.372
Totaal baten	589.006	743.534	647.162	556.795	516.669	434.226

1.1.2 Baten

Tabel 16. Baten 2026-2029 naar inkomstenbron

(x € 1.000)	2026		2027		2028		2029	
	abs.	perc.	abs.	perc.	abs.	perc.	abs.	perc.
1. Uitkering Provinciefonds	271.288	37,23%	256.970	42,00%	267.583	48,61%	276.205	59,86%
2. Specifieke uitkeringen	198.774	27,28%	90.208	14,74%	77.536	14,09%	28.709	6,22%
3. Opcenten motorrijtuigenbelasting	72.173	9,90%	72.555	11,86%	72.400	13,15%	72.432	15,70%
4. Leges en andere heffingen	1.765	0,24%	1.765	0,29%	1.765	0,32%	1.765	0,38%
5. Bespaarde rente/dividenden	31.489	4,32%	28.005	4,58%	25.743	4,68%	24.077	5,22%
6. Overige baten	70.881	9,73%	106.553	17,41%	70.901	12,88%	30.298	6,57%
7. Reserves en voorzieningen	82.342	11,30%	55.793	9,12%	34.530	6,27%	27.923	6,05%
Totaal	728.711	100,00%	611.848	100,00%	550.459	100,00%	461.409	100,00%

Bijlagen

4. Lasten en baten per taakveld

Taakveld		Begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2026
(x € 1.000)		Lasten	Baten	Saldo
0	Algemene dekkingsmiddelen	85.250	459.056	-373.806
0.1	Uitkering provinciefonds		271.288	-271.288
0.2	Opbrengst provinciale belastingen		72.173	-72.173
0.3	Geldleningen en uitzettingen	4.545	25.145	-20.600
0.4	Deelnemingen		6.344	-6.344
0.5	Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten	-2.617	110	-2.727
0.6	Overhead	67.731	2.447	65.284
0.8	Mutaties reserves	15.591	81.549	-65.958
1	Bestuur	20.750	595	20.155
1.1	Provinciale Staten	4.348		4.348
1.2	Gedeputeerde Staten	3.031	216	2.815
1.3	Kabinetszaken	844		844
1.4	Bestuurlijke organisatie	886		886
1.5	Interbestuurlijk toezicht op de regio	383		383
1.6	Openbare orde en veiligheid	60		60
1.9	Bestuur, overige baten en lasten	11.198	379	10.819
2	Verkeer en vervoer	222.578	39.879	182.699
2.1	Landwegen	40.106	4.010	36.097
2.2	Waterwegen	12.667	1.028	11.640
2.3	Openbaar vervoer	148.362	30.971	117.391
2.9	Verkeer en vervoer, overige baten en lasten	21.442	3.871	17.571
3	Water	6.696	2.393	4.303
3.1	Waterkeringen	914		914
3.3	Kwantiteit grondwater	439	419	20
3.9	Water, overige baten en lasten	5.343	1.974	3.369

4	Milieu	142.918	112.113	30.805
4.1	Bodembescherming	76.474	72.807	3.668
4.4	Vergunningverlening en handhaving	18.450	956	17.494
4.5	Ontgronding	73	15	58
4.6	Duurzaamheid	44.850	38.336	6.514
4.9	Milieu, overige baten en lasten	3.071		3.071
5	Natuur	66.478	9.230	57.248
5.1	Natuurontwikkeling	26.437	6.900	19.537
5.2	Beheer natuurgebieden	31.265	1.619	29.646
5.3	Beheer flora en fauna	8.776	711	8.065
6	Regionale economie	39.968	12.435	27.534
6.1	Agrarische aangelegenheden	4.919	2.533	2.386
6.2	Logistiek	2.812		2.812
6.3	Kennis en innovatie	24.158	7.619	16.540
6.4	Vrijetijdseconomie	3.249	67	3.183
6.9	Regionale economie, overige baten en lasten	4.830	2.216	2.614
7	Cultuur en maatschappij	47.902	14.046	33.855
7.1	Cultuur	42.157	14.046	28.110
7.2	Maatschappij	4.340		4.340
7.9	Cultuur en maatschappij, overige baten en lasten	1.405		1.405
8	Ruimte	95.672	78.964	16.707
8.1	Ruimtelijke ordening	83.898	67.653	16.246
8.2	Volkshuisvesting	11.773	11.312	462
Totaal		728.211	728.711	-500